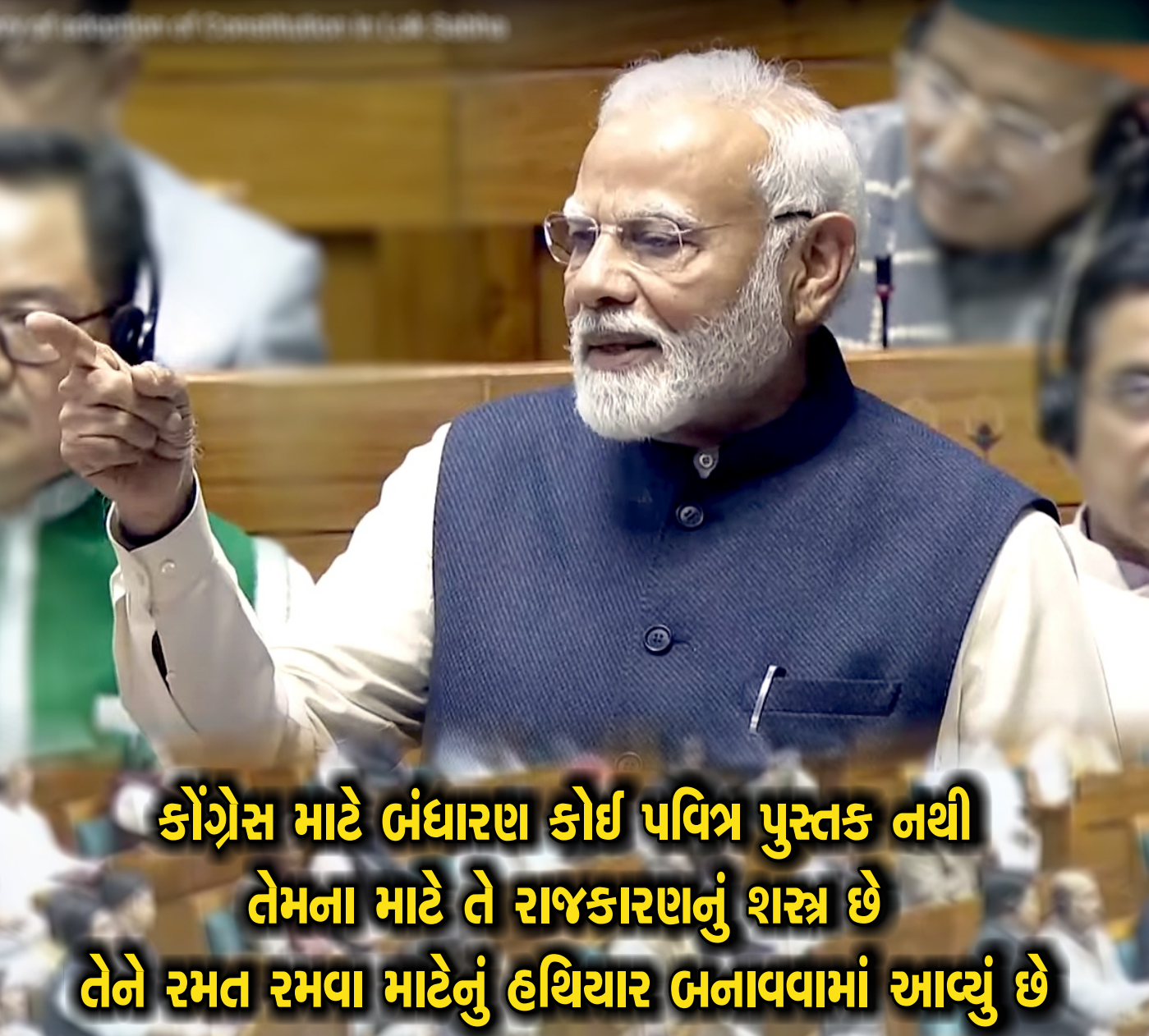

૨૫ ડિસેમ્બર (સુશાસન દિન)
અટલભિહારી વાજપેયીજી જન્મદિન

મનોગત

**કોંગ્રેસ માટે બંધારણ કોઈ પવિત્ર પુસ્તક નથી
તેમના માટે તે રાજકારણનું શસ્ત્ર છે
તેને રમત રમવા માટેનું હથિયાર બનાવવામાં આવ્યું છે**

૨૬ ડિસેમ્બર - વીર બાલ દિવસ

ભારતીય જનતા પાર્ટી (ભાજપા) શીખોના દસમા ગુરુ શ્રી ગુરુ ગોવિંદસિંહજીના બે નાના પુત્રો શ્રી જોરાવરસિંહ અને શ્રી ફતેહસિંહની યાદમાં તા. ૨૬ ડિસેમ્બરે સમગ્ર દેશમાં 'વીર બાલ દિવસ' તરીકે ઊજવવા જઈ રહી છે. ભારત સરકાર પણ મોટા પાયે 'વીર બાલ દિવસ' ઊજવશે, નવી દિલ્હીમાં ભારત મંડપમ્, પ્રગતિ મેદાન ખાતે મુખ્ય સ્મારક સમારોહ યોજશે.

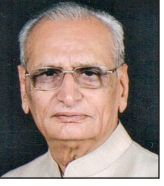
'વીર બાલ દિવસ' એ પંચપ્રાણ માટે જીવનશક્તિ સમાન છે. શહીદ સપ્તાહ અને વીર બાલ દિવસ એ માત્ર લાગણીઓનો સંગ્રહ નથી પરંતુ અનંત પ્રેરણાનો સ્ત્રોત છે. 'વીર બાલ દિવસ'ની ઉજવણી કરવા બદલ સમગ્ર દેશ વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વવાળી ભારત સરકારનો હંમેશા આભારી રહેશે. શીખ ગુરુ પરંપરાને શ્રદ્ધાંજલિ આપતાં પ્રધાનમંત્રીએ કહ્યું કે, આ માત્ર આધ્યાત્મિકતા અને બલિદાનની પરંપરા નથી પણ 'એક ભારત, શ્રેષ્ઠ ભારત' માટે પ્રેરણા સ્ત્રોત છે. ગુરુ ગોવિંદસિંહજીની 'દેશ પ્રથમ'ની પરંપરા આપણા માટે એક મહાન પ્રેરણા છે. નવું ભારત તેની વિરાસતને પુનઃજીવિત કરીને વીતેલ દાયકાઓની ભૂલોને સુધારી રહ્યું છે.

ઈતિહાસ

માત્ર ત્રણ સદીઓ પહેલા આ જ ધરતી પર થયેલી ચમકૌર અને સરહદેની લડાઈની ઘટનાઓ આપણી સ્મૃતિમાં અંકિત છે. સમગ્ર દેશના વિવિધ પ્રદેશોનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા પંચ પ્યારેમાં વડા પ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના ગુજરાત રાજ્યના વતન દ્વારકાના એક મૂળ સભ્યનો સમાવેશ થાય છે. 'રાષ્ટ્ર પ્રથમ'ના સિદ્ધાંત પર રાષ્ટ્રને પ્રથમ સ્થાને મૂકવા પ્રત્યે ગુરુ ગોવિંદસિંહજીની અતૂટ પ્રતિબદ્ધતા એક ગહન સંકલ્પ તરીકે પડઘો પાડે છે.

શ્રી ગુરુ ગોવિંદસિંહજીના ચાર પુત્રો, જેમ કે સાહિબજાદા શ્રી અજીત સિંહ, સાહિબજાદા શ્રી જુઝાર સિંહ, સાહિબજાદા શ્રી જોરાવરસિંહ અને સાહિબજાદા શ્રી ફતેહસિંહ, આ પ્રતિબદ્ધતાનું ઉદાહરણ છે. મુઘલ સેનાએ ગુરુજી અને તેમની સેના પર હુમલો કર્યો. આનંદપુર સાહિબનો કિલ્લો સંઘર્ષનું પ્રારંભિક સ્થાન હતું. સિરસા નદીના કિનારે લાંબી લડાઈ બાદ પરિવાર વિભાજિત થઈ ગયો. બાદમાં, નવાબોએ સાહિબજાદાઓને ઘરલામ સ્વીકારવાનું કહ્યું, પરંતુ તેઓએ ઘનકાર કર્યો અને તેમના ધર્મ પ્રત્યેના પ્રેમની પુનઃ પુષ્ટિ કરી. એક તરફ શક્તિશાળી મુઘલ સલ્તનત હતી, જે ધાર્મિક કઠ્ઠરતાથી આંધળી હતી, તો બીજી તરફ આપણા ગુરુઓ હતા જેઓ જ્ઞાનથી ઝળહળતા હતા અને ભારતના પ્રાચીન સિદ્ધાંતો અનુસાર જીવતા હતા. એક તરફ આતંક અને ધાર્મિક કઠ્ઠરતાની ચરમસીમા હતી અને બીજી તરફ આધ્યાત્મિકતાની ગરિમા હતી અને દરેક મનુષ્યમાં ભગવાનનાં દર્શનની કરુણા હતી.

મુઘલો પાસે લાખોની સેના હતી અને ગુરુના બહાદુર સાહિબજાદાઓ પાસે હિંમત હતી. એકલા હોવા છતાં તે મુઘલો સામે ઝૂક્યા નહીં. પછી મુઘલોએ તેઓને દીવાલમાં જીવતા ચણી દીધા. આ સાહિબજાદાઓની બહાદુરી છે જે સદીઓથી પ્રેરણાનો સ્ત્રોત બની રહી છે. વીર સાહિબજાદે દ્વારા દર્શિત હિંમત અને નિશ્ચય એક પ્રમાણપત્ર તરીકે ઊભો છે, જે ઓરંગઝેબ અને તેના અનુયાયીઓને એક શક્તિશાળી સંદેશ મોકલે છે કે યુવા પેઢી ફૂરતા સામે ઝૂકવાનો ઘનકાર કરે છે અને દેશના મનોબળને અકબંધ રાખવા માટે કટિબદ્ધ છે અને તેને જાળવી રાખવા મક્કમ છે. જે રાષ્ટ્રના ભાગ્યને ઘડવામાં યુવાનોની મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકાને રેખાંકિત કરે છે. આ યુવાન સાહિબજાદાઓની અદમ્ય ભાવનાએ મુઘલ બાદશાહને ગુસ્સે કર્યો, જેના કારણે તેઓને તરત જ દીવાલોની અંદર જીવતા ચણવામાં આવ્યા. ભારતીય ઇતિહાસની તવારીખમાં આ ઘટનાને પછીથી સાહિબજાદા જોરાવરસિંહ અને સાહિબજાદા ફતેહસિંહ દ્વારા કરવામાં આવેલ સર્વોચ્ચ બલિદાન તરીકે યાદ કરવામાં આવે છે. ભારતની આપનારી પેઢીઓનું ભવિષ્ય તેમના પ્રેરણા સ્ત્રોતો પર નિર્ભર છે. આપણો સાંસ્કૃતિક વારસો ભરત, ભક્ત પ્રહ્લાદ, નચિકેતા, ધ્રુવ, બલરામ, લવ-કુશ અને બાલકૃષ્ણ જેવા પ્રેરણાદાયી બાળકોનાં ઉદાહરણોથી સમૃદ્ધ છે. પ્રાચીન સમયથી આધુનિક યુગ સુધી, વીર બાળકો અને બાલિકાઓએ ભારતની બહાદુરીને સતત મૂર્તિમંત કરી છે.

તંત્રીસ્થાનેથી

સુશાસનનું સ્વપ્ન પૂર્ણ કરવા માટે નબળા, લેભાગુ, કૌભાંડી અને પોતાના વ્યક્તિગત સ્વાર્થ માટે કોઈપણ હદે જનારા જોખમી લોકો સામે સમાજને લડવા તૈયાર કરવો પડશે

પ્રિય કાર્યકર્તા બંધુ/ભગિની,

નમસ્કાર.

માન. અટલબિહારી વાજપેયીજીનો જન્મદિવસ એટલે ૨૫ ડિસેમ્બર. આપણા સૌ માટે આ દિવસનું મહત્ત્વ અનેરું છે. આ દિવસ આપણે સૌ 'સુશાસન દિવસ' તરીકે ઊજવીએ છીએ. આપણા પક્ષની વિચારધારા આપણને સૌને પ્રેરણા પણ કેવી સરસ આપે છે કે આપણા નેતૃત્વની જન્મદિનની યાદગીરી પણ આપણા માટે સારા અને સાચા વિચારની ઉદ્દગમભૂમિ હોય છે.

સુશાસન માટે આપણે અને આપણી વિચારધારા બંને કટિબદ્ધ છીએ. સરકારની તમામ લોકહિતકારી યોજનાઓના મૂળમાં આ 'સુશાસન' જ છે. અને માટે જ આપણે તમામ ક્ષેત્રોમાં લોકકલ્યાણની શ્રેષ્ઠતમ યોજનાઓ લાવી શક્યા છીએ. સમાજના દરેક વર્ગ, જાતિ અને વય માટે આપણે અનેક યોજનાઓ ન માત્ર જાહેર કરી છે પણ તે ઉપયુક્ત નાગરિકો સુધી પહોંચે તેની ચિંતા પણ કરીએ છીએ અને જેના કારણે આજે ગરીબ, વંચિત કે સામાન્યજન સુવિધા અને સન્માન સાથે નિરાંતનું જીવન જીવી રહ્યો છે.

આ તબક્કે જે ખાસ વાત મારે કરવી છે તે એ છે કે સમાજના કેટલાક નબળા અને સ્વાર્થી લોકો - સારા હેતુથી સરકાર દ્વારા લાગુ પડાયેલી આવી યોજનાઓનો પણ ખોટો, ગેરકાયદેસર અને ઘાતક લાભ લેતા હોવાની વાતો તાજેતરમાં બહાર આવી છે. એ બાબતે સરકાર તો આવશ્યક કડક પગલાં લેશે જ પણ આવી ગંભીર બાબતો સામે સમગ્ર સમાજે પણ જાગૃત થઈને લડવું એટલું જ આવશ્યક છે. સમાજ ખરા અર્થમાં જો જાગૃત થાય તો તે સરકારને પણ સહયોગી બની શકે અને આવાં તત્ત્વોને વ્યવસ્થામાંથી સંપૂર્ણ દૂર કરી શકે. વ્યસનના વિરોધમાં પણ જે કાર્ય ધર્મસંસ્થાઓ દ્વારા ભૂતકાળમાં હાથ ધરાતું હતું તેવું જ અભિયાન વર્તમાનમાં પણ હાથ ધરવું જરૂરી લાગે છે.

એક સક્રિય કાર્યકર્તા તરીકે આપણી નૈતિક ફરજ એ પણ છે કે સમાજમાં જ રહેલા નબળા, લેભાગુ, કૌભાંડી અને પોતાના વ્યક્તિગત સ્વાર્થ માટે કોઈપણ હદે જનારા જોખમી લોકો સામે સમાજને લડવા તૈયાર કરવો પડશે. આવાં દૂષણોને દૂર કરવા સરકારના સાચા સહયોગી બનવા સમગ્ર સમાજ જો એકસાથે ઊભો થશે તો દેશનું સુશાસનનું સ્વપ્ન આપોઆપ જ પૂર્ણ સ્વરૂપે સાકાર થઈ જશે.

આવો, સંગઠનના માધ્યમથી સમાજને જાગૃત કરવા કટિબદ્ધ બનીએ.

વંદે માતરમ્.

- સુરેન્દ્ર પટેલ

પત્રવ્યવહાર કાર્યાલય

મનોગત પાક્ષિક

ભારતીય જનતા પાર્ટી-ગુજરાત પ્રદેશ

દીનદયાળ ભવન, જે. પી. ચોક,

ખાનપુર, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧

ફોન : ૦૭૯-૨૫૫૦૪૫૨૨

વોટ્સએપ નં. : ૯૩૫૧૯૫૮૦૯૪

E-mail : manogat.1980@gmail.com

તંત્રી મુદ્રક પ્રકાશક

સુરેન્દ્રભાઈ મોતીલાલ પટેલ ભારતીય જનતા

પાર્ટી-ગુજરાત વતી ગુજરાત ઓફસેટ પ્રા. લિ.,

'ઓફસેટ હાઉસ' સ્ટેશન રોડ, વટવા,

અમદાવાદ-૩૮૨ ૪૪૦ ખાતે છપાવી

ભારતીય જનતા પાર્ટી-ગુજરાત પ્રદેશ કાર્યાલય,

દીનદયાળ ભવન, જે. પી. ચોક, ખાનપુર,

અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧ થી પ્રગટ કર્યું.

Editor : Printer : Publishers :

Surendrabhai Motilal Patel on behalf of
Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh
Printed at Gujarat Offset Pvt. Ltd., 'Offset
House', Station Road, Vatva, Ahmedabad
and Published from Bharatiya Janta Party-
Gujarat Pradesh J. P. Chowk, Khanpur,
Ahmedabad-380001

કોંગ્રેસ પોતાના પક્ષના બંધારણનું પાલન કરતી નથી - તેમણે ક્યારેય પોતાની પાર્ટીના બંધારણને સ્વીકાર્યું નથી

ભાજપ માટે બંધારણની પવિત્રતા, તેની સુખાકારી સર્વોપરી છે અને જ્યારે પણ આપણી કસોટી થઈ છે, ત્યારે આપણે તપશ્ચર્યા કરીને બહાર નીકળેલા લોકો છીએ

બંધારણનાં 75 વર્ષ પૂર્ણ

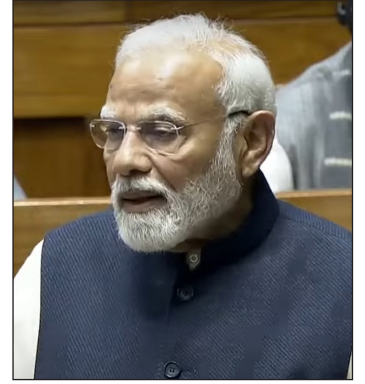
આદરણીય અધ્યક્ષ, આજે બંધારણ 75 વર્ષ પૂર્ણ કરી રહ્યું છે, પરંતુ આપણા દેશમાં 25 વર્ષ પણ મહત્ત્વપૂર્ણ છે, 50 વર્ષ પણ મહત્ત્વપૂર્ણ છે, 60 વર્ષ પણ મહત્ત્વપૂર્ણ છે. બંધારણની સફરના આ મહત્ત્વના તબક્કાઓનું શું થયું તે જોવા માટે આપણે ઇતિહાસ તરફ નજર કરીએ. જ્યારે દેશ બંધારણના 25 વર્ષ પૂરાં કરી રહ્યો હતો. તે જ સમયે આપણા દેશમાં બંધારણ છીનવાઈ ગયું. ઇમરજન્સી લાદવામાં આવી, બંધારણીય વ્યવસ્થા નાબૂદ થઈ, દેશને જેલમાં ફેરવી દેવામાં આવ્યો, નાગરિકોના અધિકારો છીનવાઈ ગયા, પ્રેસની સ્વતંત્રતા પર તાળાં મારી દેવામાં આવ્યા અને આ પાપ કોંગ્રેસના કપાળેથી ધોવાઈ જવાનું નથી, તે ક્યારેય ધોવાઈ જતું નથી. દુનિયામાં જ્યારે પણ લોકશાહીની ચર્ચા થશે ત્યારે કોંગ્રેસનું આ પાપ ક્યારેય ધોવાશે નહીં. કારણ કે લોકશાહીનું ગળું દબાવવામાં આવ્યું હતું. ભારતના બંધારણના નિર્માતાની તપશ્ચર્યાને નષ્ટ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.

આદરણીય અધ્યક્ષ, કોંગ્રેસ બંધારણમાં સુધારો કરવાના વિચારમાં એટલી ઝનૂની હતી કે તે સમયાંતરે બંધારણનો શિકાર કરતી રહી. આ લોહી મોઢા પર આવી ગયું. એટલું

જ નહીં, બંધારણની ભાવનાનું લોહી વહેવડાવ્યું હતું. લગભગ 6 દાયકામાં 75 વખત બંધારણ બદલવામાં આવ્યું.

પોતાની ખુરશી બચાવવા માટે દેશ પર ઇમરજન્સી લાદી, એટલું જ નહીં, બંધારણનો દુરુપયોગ જ નહીં, ભારતની લોકશાહીનું ગળું દબાવ્યું

આદરણીય અધ્યક્ષ, જે બીજા દેશના પ્રથમ વડાપ્રધાને વાવ્યું હતું, બીજને ખોરાક અને પાણી આપવાનું કામ અન્ય વડાપ્રધાને કર્યું, તેમનું નામ હતું શ્રીમતી ઇન્દિરા ગાંધી. જે પાપો પ્રથમ વડાપ્રધાને કર્યા હતાં અને જે રક્તપાતમાં પરિણમ્યાં હતાં. સુપ્રીમ કોર્ટનો નિર્ણય 1971માં આવ્યો હતો. બંધારણમાં ફેરફાર કરીને સુપ્રીમ કોર્ટના તે નિર્ણયને રદ કરવામાં આવ્યો હતો અને આ બંધારણીય સુધારો 1971માં કરવામાં આવ્યો હતો. એટલું જ નહીં, તેમણે આપણા દેશની અદાલતની પાંખો ચીરી નાખી હતી અને અહીં કહ્યું હતું કે સંસદ બંધારણના કોઈપણ અનુચ્છેદમાં જે ઈચ્છે તેનો ઉપયોગ કરી શકે છે અને અદાલત તેની તરફ જોઈ પણ શકતી નથી. કોર્ટની તમામ સત્તાઓ છીનવી લેવામાં આવી હતી. આ પાપ 1971માં તત્કાલીન વડાપ્રધાન શ્રીમતી ઇન્દિરા ગાંધીએ કર્યું હતું, અને

આ પરિવર્તને ઇન્દિરાજીની સરકારને મૂળભૂત અધિકારો છીનવી લેવાનો અને ન્યાયતંત્રને નિયંત્રિત કરવાનો અધિકાર આપ્યો હતો.

આદરણીય અધ્યક્ષ, તેમના ચહેરા પર લોહી હતું અને તેમને કોઈ રોકનાર નહોતું અને તેથી જ્યારે ઇન્દિરાજીની ચૂંટણી ગેરકાયદેસર અને બંધારણીય રીતે ચૂંટણી લડવાને કારણે કોર્ટ દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી અને તેમને સાંસદ પદ છોડવું પડ્યું ત્યારે તેમણે આમ કર્યું. ગુરુસામાં તેણે પોતાની ખુરશી બચાવવા માટે દેશ પર ઇમરજન્સી લાદી, એટલું જ નહીં, બંધારણનો દુરુપયોગ જ નહીં, ભારતની લોકશાહીનું ગળું દબાવ્યું, પરંતુ 1975માં 39મો સુધારો કરવામાં આવ્યો અને તેમાં તેમણે શું કર્યું, રાષ્ટ્રપતિ, ઉપરાષ્ટ્રપતિ, વડાપ્રધાન, સ્વીકરની ચૂંટણી સામે કોઈ પણ વ્યક્તિ કોર્ટમાં જઈ શકે નહીં, તેમણે આ કર્યું અને તે પણ પૂર્વદર્શનથી. માત્ર ભવિષ્ય માટે જ નહીં, ભૂતકાળનાં પાપો માટે પણ. આદરણીય અધ્યક્ષ, ઇમરજન્સી દરમિયાન લોકોના અધિકારો છીનવાઈ ગયા. દેશના હજારો લોકોને જેલમાં ધકેલી દેવામાં આવ્યા. ન્યાયતંત્રનું ગળું

દબાઈ ગયું. અખબારોની સ્વતંત્રતા પર અંકુશ લગાવવામાં આવ્યો. એટલું જ નહીં, તેમણે પ્રતિબદ્ધ ન્યાયતંત્રના વિચારને પૂરી તાકાત આપી, એટલું જ નહીં, તેમની ચૂંટણી વખતે જસ્ટિસ એચ. આર. ખન્નાએ તેમની વિરુદ્ધ આપેલો ચુકાદો હતો કે જ્યારે વરિષ્ઠતાના આધારે જસ્ટિસ એચ.આર., સુપ્રીમ કોર્ટના ચીફ જસ્ટિસ બનવાના હતા. જેમણે બંધારણનું સન્માન કર્યું અને તેની ભાવનામાં ઈન્દિરાજીને સજા આપી, તેમણે તેમને મુખ્ય ન્યાયાધીશ બનવા દીધા નહીં, આ એક બંધારણીય લોકશાહી પ્રક્રિયા હતી. આ પરંપરા અહીં અટકી નથી, જેની શરૂઆત નેહરુજીએ કરી હતી. જેને બીજા વડાપ્રધાન ઈન્દિરાજીએ આગળ લઈ લીધી કારણ કે તેમના ચહેરા પર લોહી હતું અને તેથી રાજીવ ગાંધી વડાપ્રધાન બન્યા. તેમણે બંધારણને વધુ એક ગંભીર ઝટકો આપ્યો. બધા માટે સમાનતા, બધા માટે ન્યાય, એ લાગણીને ઠેસ પહોંચી હતી.

ભારતીય મહિલાને ન્યાય આપવાનું કાર્ય દેશની સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા બંધારણની ગરિમા અને ભાવનાના આધારે આપવામાં આવ્યું હતું

તમે જાણો છો કે સુપ્રીમ કોર્ટે શાહબાનોનો ચુકાદો આપ્યો હતો. ભારતીય મહિલાને ન્યાય આપવાનું કાર્ય દેશની સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા બંધારણની ગરિમા અને ભાવનાના આધારે આપવામાં આવ્યું હતું. એક વૃદ્ધ મહિલાને સુપ્રીમ કોર્ટમાંથી તેનો અધિકાર મળ્યો હતો પરંતુ તત્કાલીન વડા પ્રધાન રાજીવ ગાંધીએ શાહબાનોની એ ભાવનાને સુપ્રીમ કોર્ટમાં ફગાવી દીધી હતી અને તેમણે

મતબેંકની રાજનીતિ ખાતર બંધારણની ભાવનાનું બલિદાન આપ્યું હતું અને હું કટ્ટરવાદીઓ સામે ઝૂકી ગયો હતો. ન્યાય માટે તડપતી વૃદ્ધ મહિલાને ટેકો આપવાને બદલે તેણે કટ્ટરવાદીઓને ટેકો આપ્યો. સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયને ફરી એકવાર સંસદમાં કાયદો બનાવીને ઉલટાવી દેવામાં આવ્યો.

આદરણીય અધ્યક્ષ, આવનારી પેઢી પણ આ ગરબડમાં ડૂબેલી છે. હું એક પુસ્તક ટાંકું છું. તે પુસ્તકમાં શું લખ્યું છે અને તેમાં એક વડાપ્રધાન કે જેઓ તે સમયે મારા પહેલા વડાપ્રધાન હતા, તે ટાંકવામાં આવ્યા છે. તેમણે કહ્યું છે કે, મારે સ્વીકારવું પડશે કે પાર્ટી અધ્યક્ષ સત્તાનું કેન્દ્ર છે. આ તો મનમોહન સિંહજીએ કહ્યું છે અને જે આ પુસ્તકમાં લખ્યું છે. મારે સ્વીકારવું પડશે કે પાર્ટી અધ્યક્ષ સત્તાનું કેન્દ્ર છે. સરકાર પક્ષને જવાબદાર છે. ઈતિહાસમાં પહેલીવાર બંધારણને આટલો ઊંડો ઝટકો આપવામાં આવ્યો, બંધારણના ઘડવૈયાઓએ એક ચૂંટાયેલી સરકાર અને ચૂંટાયેલા વડાપ્રધાનના વિચારને મારી નાખ્યો. પરંતુ તેમણે વડા પ્રધાનની ટોચ પર એક ગેરબંધારણીય રાષ્ટ્રીય સલાહકાર પરિષદ (PMO)ની પણ નિમણૂક કરી. જેણે કોઈ શપથ પણ લીધા ન હતા. PMOને અધોષિત દરજ્જો આપવામાં આવ્યો હતો.

કોંગ્રેસે બંધારણની સતત અવહેલના કરી છે બંધારણનું મહત્વ ઘટાડી દેવામાં આવ્યું છે

આદરણીય અધ્યક્ષ, એટલું જ નહીં, ચાલો એક પેઢી આગળ વધીએ અને તે પેઢીએ શું કર્યું, ભારતના બંધારણ હેઠળ દેશની જનતા જનાર્દન

સરકારને ચૂંટે છે અને તે સરકારના વડા પ્રધાનમંડળ બનાવે છે, આ બંધારણ હેઠળ કેબિનેટ દ્વારા લેવાયેલ આ નિર્ણય અહંકારી લોકોએ લીધો હતો જેમણે બંધારણનું અપમાન કર્યું હતું અને પત્રકારોની સામે કેબિનેટના નિર્ણયને ફાડી નાખ્યો હતો. દરેક તકે બંધારણ સાથે રમત કરવી, બંધારણનો અનાદર કરવો, આ એક આદત બની ગઈ છે અને કમનસીબી જુઓ, અહંકારી વ્યક્તિ કેબિનેટના નિર્ણયને ફાડી નાખે છે અને કેબિનેટ પોતાનો નિર્ણય બદલી નાખે છે, આ કેવી સિસ્ટમ છે?

આદરણીય અધ્યક્ષ, કોંગ્રેસે બંધારણની સતત અવહેલના કરી છે. બંધારણનું મહત્વ ઘટાડી દેવામાં આવ્યું છે. કોંગ્રેસ આવા અનેક ઉદાહરણોથી ભરેલી છે. તેઓએ કેવી રીતે બંધારણની છેતરપિંડી કરી, કેવી રીતે તેઓએ બંધારણીય સંસ્થાઓનું સન્માન ન કર્યું. આ દેશમાં બહુ ઓછા લોકો જાણતા હશે, દરેક 370 વિશે જાણે છે, બહુ ઓછા લોકો 35A વિશે જાણે છે. તેમણે સંસદમાં આવવું પડ્યું ત્યારે સંસદમાં આવ્યા વિના જ સંસદે જ નામંજૂર કરી હતી. ભારતના બંધારણનો પ્રથમ પુત્ર હોય તો તે સંસદ છે, તેનું પણ ગળું દબાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. તેઓએ સંસદમાં લાવ્યા વિના દેશ પર 35A લાદી દીધો અને જો 35A ન હોત તો જમ્મુ-કાશ્મીરમાં જે સ્થિતિ સર્જાઈ છે તે ઊભી ન થઈ હોત. આ કામ રાષ્ટ્રપતિના આદેશ પર કરવામાં આવ્યું હતું અને દેશની સંસદને અંધારામાં રાખવામાં આવી હતી.

આદરણીય અધ્યક્ષ, આ સંસદનો અધિકાર હતો, કોઈ મનસ્વી રીતે કરી શકે નહીં પરંતુ તેમની પાસે બહુમતી હોવાથી તેઓ કરી શક્યા હોત. પણ તેણે એવું કર્યું નહિ કારણ કે

તેના પેટમાં પાપ હતું. દેશના લોકોથી તેને છુપાવવા માંગતા હતા.

બાબાસાહેબ આંબેડકર ભારતમાં સમાનતા અને સંતુલિત વિકાસ માટે અનામત લાવ્યા હતા

આદરણીય અધ્યક્ષ, અનામતની વાર્તા બહુ લાંબી છે. નેહરુજીથી માંડીને રાજીવ ગાંધી સુધીના કોંગ્રેસના વડાપ્રધાનોએ અનામતનો સખત વિરોધ કર્યો છે. ઇતિહાસ કહે છે કે નેહરુજીએ ખુદ મુખ્યમંત્રીઓને અનામત વિરુદ્ધ લાંબા પત્રો લખ્યા છે. એટલું જ નહીં, આ લોકોએ ગૃહમાં અનામત વિરુદ્ધ લાંબા ભાષણો આપ્યાં છે. બાબાસાહેબ આંબેડકર ભારતમાં સમાનતા અને સંતુલિત વિકાસ માટે અનામત લાવ્યા હતા, તેમણે તેની સામે ઝંડો પણ ઉઠાવ્યો હતો. મંડલ કમિશનનો રિપોર્ટ દાવકાઓ સુધી એક બોક્સમાં રાખવામાં આવ્યો હતો. જ્યારે દેશમાંથી કોંગ્રેસને હટાવી દેવામાં આવી, કોંગ્રેસ છોડી ત્યારે જ ઓબીસીને અનામત મળી, ત્યાં સુધી ઓબીસીને અનામત ન મળી, આ કોંગ્રેસનું પાપ છે. જો તે સમયે જાણવા મળ્યું હોત તો આજે ઓબીસી સમાજના લોકો દેશમાં અનેક પદો પર દેશની સેવા કરી શક્યા હોત, પરંતુ તેઓએ એવું થવા ન દીધું, આ પાપ કર્યું.

ભારત જેવા દેશની એકતા અને અખંડિતતા માટે ધર્મ અને સંપ્રદાયના આધારે આરક્ષણ ન હોઈ શકે

આદરણીય અધ્યક્ષ, જ્યારે આપણું બંધારણ ઘડવામાં આવી રહ્યું હતું, ત્યારે બંધારણના ઘડવૈયાઓ કલાકો અને દિવસો સુધી ઊંડી ચર્ચા

કરતા હતા કે ધર્મના આધારે અનામત હોવી જોઈએ કે નહીં. ચર્ચાઓ થઈ છે અને દરેકનો અભિપ્રાય આવ્યો છે કે ભારત જેવા દેશની એકતા અને અખંડિતતા માટે ધર્મ અને સંપ્રદાયના આધારે આરક્ષણ ન હોઈ શકે. તે એક સારી રીતે વિચારાયેલો અભિપ્રાય હતો, એવું નથી કે આપણે તેને ભૂલી ગયા હતા, તે રહ્યું હતું. ભારતની એકતા અને અખંડિતતા માટે સંપ્રદાય અને ધર્મના આધારે આવું નહીં થાય તે અંગે સાવચેતીપૂર્વક વિચારણા કર્યા બાદ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. પરંતુ સત્તા ખાતર કોંગ્રેસે પોતાની વોટબેંકને ખુશ કરવા ધર્મના આધારે અનામતની નવી રમત રમી છે જે બંધારણની ભાવના વિરુદ્ધ છે. આટલું જ નહીં, કેટલીક જગ્યાએ તેઓ આપી ચૂક્યા છે અને સુપ્રીમ કોર્ટના આંચકા પણ મળી રહ્યા છે અને તેથી હવે તેઓ અન્ય બહાના કરી રહ્યા છે, તેઓ આ કરશે, તેઓ કરશે, મનમાં સ્પષ્ટ છે કે તેઓ ઈચ્છે છે કે ધર્મના આધારે અનામત આપો, તેથી આ રમત રમાઈ રહી છે. આદરણીય અધ્યક્ષ, આ બંધારણના ઘડવૈયાઓની લાગણીઓને ઊંડી ઠેસ પહોંચાડવાનો નિર્લજ્જ પ્રયાસ છે!

આદરણીય અધ્યક્ષ, બાબા સાહેબે કહ્યું હતું કે બાબા સાહેબે ધાર્મિક આધાર પર બનેલા પર્સનલ લોને નાબૂદ કરવાની જોરદાર હિમાયત કરી હતી. તત્કાલીન સભ્ય કે.એમ. મુનશી, મુનશીજીએ કહ્યું હતું કે યુનિફોર્મ સિવિલ કોડ રાષ્ટ્રની એકતા અને આધુનિકતા માટે જરૂરી છે. મુનશી... સુપ્રીમ કોર્ટે પણ ઘણી વખત કહ્યું છે કે દેશમાં વહેલામાં વહેલી તકે સમાન નાગરિક સંહિતા હોવી જોઈએ, સુપ્રીમ કોર્ટે સરકારોને આદેશો આપ્યા છે અને બંધારણની ભાવનાને

ધ્યાનમાં રાખીને, લાગણીઓને ધ્યાનમાં રાખીને બંધારણના ઘડવૈયાઓ અમે બિનસાંપ્રદાયિક નાગરિક સંહિતા માટે પૂરી તાકાતથી કામ કરી રહ્યા છીએ અને આજે કોંગ્રેસના લોકો બંધારણ ઘડનારાઓની ભાવના તેમજ સુપ્રીમ કોર્ટની ભાવનાનો અનાદર કરી રહ્યા છે. કારણ કે તે તેમના રાજકારણને અનુકૂળ નથી, તેમના માટે બંધારણ કોઈ પવિત્ર પુસ્તક નથી, તેમના માટે તે રાજકારણનું શસ્ત્ર છે. તેને રમત રમવા માટેનું હથિયાર બનાવવામાં આવ્યું છે. લોકોને ડરાવવા માટે બંધારણને હથિયાર બનાવાયું છે.

બંધારણને સ્વીકારવા માટે લોકતાંત્રિક ભાવનાની જરૂર પડે છે

આદરણીય અધ્યક્ષ, અને આ કોંગ્રેસ પાર્ટી, તેમને બંધારણ શબ્દ પણ શોભતો નથી. એટલે જેઓ પોતાના પક્ષના બંધારણનું પાલન કરતા નથી. જેમણે ક્યારેય પોતાની પાર્ટીના બંધારણને સ્વીકાર્યું નથી. કારણ કે બંધારણને સ્વીકારવા માટે લોકતાંત્રિક ભાવનાની જરૂર પડે છે. તેમની નસોમાં જે નથી તે સરમુખત્યારશાહી અને ભત્રીજાવાદથી ભરેલું છે. હવે તમે જુઓ કે શરૂઆતમાં તે કેવી ગરબડ હતી. હું કોંગ્રેસની વાત કરું છું. કોંગ્રેસની 12 રાજ્ય સમિતિએ સરદાર પટેલના નામને સંમતિ આપી હતી. નેહરુજી સાથે એક પણ સમિતિ ન હતી, બંધારણ હેઠળ માત્ર સરદાર સાહેબ જ દેશના વડાપ્રધાન બનશે. પરંતુ લોકશાહીમાં વિશ્વાસ નહોતો, પોતાના બંધારણમાં વિશ્વાસ નહોતો, પોતાના બંધારણનો સ્વીકાર નહોતો અને સરદાર સાહેબ દેશના વડાપ્રધાન બની શક્યા નહોતા. જેઓ પોતાના

“

ભારતના ભવિષ્ય માટે બંધારણની ભાવનાથી પ્રેરિત થઈને, આજે હું આ ગૃહના પવિત્ર મંચ પરથી ગૃહ સમક્ષ 11 ઠરાવો મૂકવા માંગું છું. પહેલો ઠરાવ એ છે કે નાગરિક હોય કે સરકાર દરેક વ્યક્તિએ પોતાની ફરજો બજાવવી જોઈએ. બીજો ઠરાવ એ છે કે દરેક વિસ્તાર, દરેક સમાજને વિકાસનો લાભ મળવો જોઈએ, વિકાસ સૌનો સાથ હોવો જોઈએ. ત્રીજો ઠરાવ એ છે કે ભ્રષ્ટાચાર પ્રત્યે શૂન્ય સહિષ્ણુતા હોવી જોઈએ, ભ્રષ્ટાચારીઓની સામાજિક સ્વીકૃતિ હોવી જોઈએ નહીં, ભ્રષ્ટાચારીઓની સામાજિક સ્વીકૃતિ હોવી જોઈએ નહીં. ચોથો ઠરાવ એ છે કે દેશના નાગરિકોએ દેશના કાયદા, દેશના નિયમો, દેશની પરંપરાઓનું પાલન કરવામાં ગર્વ લેવો જોઈએ, ગર્વની ભાવના હોવી જોઈએ. પાંચમો ઠરાવ: ગુલામીની માનસિકતામાંથી મુક્ત થાઓ અને દેશની ધરોહર પર ગર્વ રાખો. છઠ્ઠો ઠરાવ: દેશની રાજનીતિને ભત્રીજાવાદથી મુક્ત કરવી જોઈએ. સાતમો ઠરાવ: બંધારણનું સન્માન કરવું જોઈએ અને રાજકીય સ્વાર્થ માટે બંધારણને હથિયાર ન બનાવવું જોઈએ. આઠમો ઠરાવ: બંધારણની ભાવનાને ધ્યાનમાં રાખીને, જેમને અનામત મળી રહી છે તે છીનવી ન લેવી જોઈએ અને ધર્મના આધારે અનામત માટેના દરેક પ્રયાસને રોકવા જોઈએ. નવમો ઠરાવ: મહિલાઓના નેતૃત્વમાં વિકાસમાં ભારતે વિશ્વ માટે ઉદાહરણ બનવું જોઈએ. દસમો સંકલ્પ, રાજ્યના વિકાસ દ્વારા રાષ્ટ્રનો વિકાસ, એ આપણો વિકાસનો મંત્ર હોવો જોઈએ. અગિયારમો ઠરાવ: એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારતનું લક્ષ્ય સર્વોપરી હોવું જોઈએ.

”

પક્ષના બંધારણને સ્વીકારતા નથી, તેઓ દેશના બંધારણને કેવી રીતે સ્વીકારી શકે ?

આદરણીય અધ્યક્ષ, જે લોકો બંધારણમાં લોકોનાં નામ શોધતા રહે છે, હું તમને એક વાત કહેવા માંગું છું. ત્યાં કોંગ્રેસ પાર્ટીના અધ્યક્ષ હતા અને તેઓ ખૂબ પછાત સમાજમાંથી આવ્યા હતા. પછાત સમાજમાંથી આવતા, તેમના પ્રમુખ શ્રી સીતારામ કેસરીજીનું કેવું અપમાન થયું. કહે છે કે તેઓ બાથરૂમમાં બંધ હતા. ઉપાડીને ફૂટપાથ પર ફેંકી દીધા હતા. અમારા પક્ષના બંધારણમાં આવું ક્યારેય લખવામાં આવ્યું ન હતું, પરંતુ અમારા પક્ષના બંધારણનું પાલન ન કરીને,

લોકશાહીની પ્રક્રિયાને અનુસરીને સમગ્ર કોંગ્રેસ પક્ષને એક પરિવારે કબજે કરી લીધો. લોકશાહીને નકારી કાઢી.

**બંધારણની ભાવનાને સમર્પિત
અટલ બિહારી વાજપેયીની
સરકારે એક મતથી
હારવાનું પસંદ કર્યું હતું**

આદરણીય અધ્યક્ષ, બંધારણ સાથે રમત કરવી, બંધારણની ભાવનાને ખતમ કરવી, આ કોંગ્રેસની નસમાં છે. આપણા માટે બંધારણની પવિત્રતા, તેની સુખાકારી સર્વોપરી છે અને જ્યારે પણ આપણી કસોટી થઈ છે, ત્યારે આપણે તપશ્ચર્યા કરીને બહાર નીકળેલા લોકો છીએ. હું એક ઉદાહરણ આપવા માંગું

છું, 1996માં ભારતીય જનતા પાર્ટી સૌથી મોટી પાર્ટી તરીકે જીતી હતી, તે સૌથી મોટી પાર્ટી હતી અને બંધારણની ભાવનામાં રાષ્ટ્રપતિએ વડાપ્રધાનના શપથ માટે સૌથી મોટી પાર્ટીને બોલાવી હતી અને સરકાર 13 દિવસ સુધી ચાલી હતી. દિવસો જો આપણામાં બંધારણની ભાવના પ્રત્યે લાગણી ન હોત તો આપણે પણ આ વહેંચતા, તે વહેંચીએ, આ આપો, તે આપો. તેને ડેપ્યુટી પીએમ બનાવો, આપણે પણ સત્તાનો આનંદ માણી શક્યા હોત, પરંતુ અટલજીએ સોદાબાજીનો માર્ગ પસંદ ન કર્યો, બંધારણનું સન્માન કરવાનો માર્ગ પસંદ કર્યો અને 13 દિવસ પછી રાજીનામું આપવાનું સ્વીકાર્યું. આ આપણી લોકશાહીની ઊંચાઈ છે. એટલું જ નહીં 1998માં એનડીએની સરકાર હતી. સરકાર ચાલતી હતી પણ અમુક લોકો માટે, આપણે નહીં તો કોઈ નહીં, આ એક પરિવારની રમત છે, સરકારને સ્થિર કરવા માટે અટલજીએ રમત રમી, વોટ લેવામાં આવ્યો, ખરીદ-વેચાણ તો પણ થઈ શક્યું હોત, માલ-સામાન ત્યારે પણ બજારમાં ઉપલબ્ધ હતો. પરંતુ બંધારણની ભાવનાને સમર્પિત અટલ બિહારી વાજપેયીની સરકારે એક મતથી હારવાનું પસંદ કર્યું, રાજીનામું આપ્યું, પરંતુ ગેરબંધારણીય પદ સ્વીકાર્યું નહીં. આ આપણો ઇતિહાસ છે, આ આપણાં મૂલ્યો છે, આ આપણી પરંપરા છે અને બીજી તરફ કોર્ટે પણ તેના પર મહોર લગાવી છે, નાનકડી સરકારને બચાવવા માટે સંસદમાં કેશ ફોર વોટ કોભાંડ, નોટોના ઢગલા રાખવામાં આવ્યા હતા. ગેરબંધારણીય રીતે સરકારને બચાવવા માટે ભારતની લોકશાહીની ભાવનાને બજાર બનાવી દેવામાં આવી. મતો ખરીદાયા હતા.

આદરણીય અધ્યક્ષ, 90ના દાયકામાં ઘણા સાંસદોને લાંચ આપવાનું પાપ બંધારણની ભાવના હતી ? આ લોકશાહી સાથે રમત છે જે 140 કરોડ દેશવાસીઓના મનમાં ફેલાઈ છે. કોંગ્રેસ માટે સત્તાનો આનંદ, સત્તાની ભૂખ, આ જ કોંગ્રેસનો ઇતિહાસ છે, કોંગ્રેસનો વર્તમાન છે.

2014 પછી બંધારણ અને લોકશાહી મજબૂત થઈ

આદરણીય અધ્યક્ષ, 2014 પછી એનડીએમાં સેવા કરવાનો મોકો મળ્યો. બંધારણ અને લોકશાહી મજબૂત થઈ. આ જૂની બીમારીઓથી છુટકારો મેળવવા માટે અમે એક અભિયાન શરૂ કર્યું. અહીંથી પૂછવામાં આવ્યું કે છેલ્લા 10 વર્ષમાં અમે બંધારણીય સુધારા પણ કર્યાં. હા, અમે બંધારણમાં પણ સુધારો કર્યો છે. દેશની એકતા માટે, દેશની અખંડિતતા માટે, દેશના ઉજ્જવળ ભવિષ્ય માટે અને બંધારણની ભાવના માટે પૂરા સમર્પણ સાથે કર્યું છે. અમે બંધારણમાં સુધારો કેમ કર્યો. આ દેશનો OBC સમુદાય ત્રણ દાયકાથી OBC કમિશનને બંધારણીય દરજ્જો આપવાની માંગ કરી રહ્યો હતો. ઓબીસીને સન્માન આપવા માટે, અમે તેમને બંધારણીય દરજ્જો આપવા માટે બંધારણમાં સુધારો કર્યો છે, અમને આ કરવામાં ગર્વ છે. સમાજના દલિત લોકોની સાથે ઊભા રહેવાને અમે અમારી ફરજ માનીએ છીએ, તેથી જ બંધારણમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો.

આદરણીય અધ્યક્ષ, આ દેશમાં બહુ મોટો વર્ગ હતો. તેનો જન્મ ભલે ગમે તે જ્ઞાતિમાં થયો હોય, પરંતુ ગરીબીને કારણે તેને તકો ન મળી

શકી, આગળ વધી શક્યો નહીં અને તેથી તે અસંતોષના ઓંધાણમાં ભળી ગયો અને દરેક વસ્તુની માંગણી કરતો રહ્યો, કોઈએ કોઈ નિર્ણય ન લીધો. અમે બંધારણમાં સુધારો કર્યો અને સામાન્ય લોકોના 10% વધુ ગરીબ પરિવારો માટે આરક્ષણ આપ્યું. અને આ પહેલો આરક્ષણ સુધારો હતો, દેશમાં કોઈએ વિરોધનો અવાજ ઉઠાવ્યો ન હતો, બધાએ તેને પ્રેમથી સ્વીકાર્યો, સંસદે પણ તેને સંમતિથી પસાર કર્યો. કારણ કે તેમાં સમાજની એકતાની તાકાત રહેલી છે. બંધારણની ભાવનાઓ પ્રતિબિંબિત થઈ હતી. બધાએ સહકાર આપ્યો ત્યારે જ આ બન્યું.

અમે બંધારણમાં સુધારા દેશની એકતા માટે કર્યા

આદરણીય અધ્યક્ષ, હા, અમે બંધારણમાં સુધારા પણ કર્યાં છે. અમે મહિલાઓને સત્તા આપવા માટે બંધારણમાં સુધારો કર્યો. સંસદસભ્ય અને સંસદની જૂની ઇમારત આ વાતની સાક્ષી છે, જ્યારે દેશ મહિલાઓને અનામત આપવામાં આગળ વધી રહ્યો હતો અને કાયદો ખરડો લાવવામાં આવી રહ્યો હતો, ત્યારે તેમનો જ એક સાથી ઉતાવળમાં આવે છે, કાગળ છીનવી લે છે, ફાડી નાખે છે. અને ગૃહ મુલતવી રાખે છે, અને વિષય 40 વર્ષ અટકે છે અને તે આજે તેમના માર્ગદર્શક છે. દેશની મહિલાઓ સાથે જેમણે અન્યાય કર્યો તેઓ તેમના માર્ગદર્શક છે.

આદરણીય અધ્યક્ષ, અમે બંધારણમાં સુધારો કર્યો, અમે દેશની એકતા માટે કર્યો. કલમ 370ની દીવાલને કારણે બાબાસાહેબ આંબેડકરનું બંધારણ જમ્મુ-કાશ્મીર

તરફ નજર પણ કરી શક્યું નથી. અમે ઇચ્છતા હતા કે બાબાસાહેબ આંબેડકરનું બંધારણ ભારતના દરેક ભાગમાં લાગુ થાય અને તેથી અમે બાબા સાહેબને શ્રદ્ધાંજલિ અર્પણ કરવા, દેશની એકતાને મજબૂત કરવા ઇચ્છતા હતા, અમે ઝડપથી બંધારણમાં સુધારો કર્યો અને કલમ 370 દૂર કરી અને હવે ભારતની સુપ્રીમ કોર્ટે પણ મંજૂરી આપી દીધી છે.

આદરણીય અધ્યક્ષ, અમે કલમ 370 હટાવવા માટે સુધારો કર્યો છે. અમે આવા કાયદા પણ બનાવ્યા છે. જ્યારે દેશનું વિભાજન થયું ત્યારે મહાત્મા ગાંધી સહિતના દેશના વરિષ્ઠ નેતાઓએ જાહેરમાં કહ્યું હતું કે, જ્યારે પણ આપણા પાડોશી દેશોમાં લઘુમતીઓ મુશ્કેલીમાં આવશે ત્યારે આ દેશ તેમનું ધ્યાન રાખશે સત્તામાં આવવા માટે પરંતુ તેઓએ તે પૂર્ણ કર્યું નહીં, અમે CAA લાવીને પૂર્ણ કર્યું. અમે તે કાયદો લાવ્યા છીએ, અમે તે કર્યો છે અને આજે પણ ગૌરવ સાથે અમે તેને ચાલુ કરી રહ્યા છીએ અને મોં છુપાવતા નથી. કારણ કે આપણે દેશના બંધારણની ભાવના પ્રમાણે મક્કમતાથી ઊભા રહેવાનું કામ કર્યું છે.

આદરણીય અધ્યક્ષ, આપણે જે બંધારણીય સુધારા કર્યાં છે તે ભૂતકાળની ભૂલોને સુધારવા અને ઉજ્જવળ ભવિષ્ય માટેનો માર્ગ મોકળો કરવા માટે છે અને સમય જ કહેશે કે આપણે સમયની કસોટી પર ખરા ઊતરીશું કે નહીં. કારણ કે સત્તા એ સ્વાર્થ માટે કરેલું પાપ નથી. અમે દેશના હિતમાં સારાં કાર્યો કર્યાં છે અને તેથી જ અમે પ્રશ્નો પૂછીએ છીએ.

**ભારતનું બંધારણ ખુલ્લા મનથી
વિશ્વના દરેક ખૂણેથી સારા અને
શુભ વિચારોને સ્વીકારવાના
ઋગ્વેદિક સિદ્ધાંત સાથે સુસંગત છે**

કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે ભારતના બંધારણની અંદરના ગહન પ્રતીકવાદને પ્રકાશિત કર્યો, રાષ્ટ્રના સાંસ્કૃતિક અને ઐતિહાસિક વારસાના તેના અનન્ય પ્રતિબિંબ પર ભાર મૂક્યો. તેમણે નોંધ્યું હતું કે બંધારણમાં ભગવાન રામ, બુદ્ધ, મહાવીર અને ગુરુ ગોવિંદ સિંઘ તેમજ ગુરુકુલ પ્રણાલીનું નિરૂપણ છે, જે શિક્ષણના આદર્શ માળખામાં આંતરદષ્ટિ પ્રદાન કરે છે. ભગવાન રામ, સીતા અને લક્ષ્મણનાં ચિત્રો, તેમણે કહ્યું, અમારા મૂળભૂત અધિકારોનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, જ્યારે ભગવદ્ ગીતા, શિવાજી મહારાજ અને રાણી લક્ષ્મીબાઈનો સમાવેશ દેશભક્તિના શક્તિશાળી પાઠ આપે છે. શ્રી અમિતભાઈ શાહે સમજાવ્યું કે નાલંદા યુનિવર્સિટી ભારતની પ્રાચીન શિક્ષણપ્રણાલીનું પ્રતીક છે, જ્યારે નટરાજની છબી જીવનમાં સંતુલનના સિદ્ધાંતને મૂર્ત બનાવે

જ્યાં સુધી ભાજપનો એક પણ સભ્ય સંસદમાં રહેશે ત્યાં સુધી ભાજપ ધર્મના આધારે આરક્ષણને મંજૂરી નહીં આપે - કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહ

છે. તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે આ નિરૂપણ માત્ર દષ્ટાંતો નથી પરંતુ હજારો વર્ષો સુધી ફેલાયેલી ભારતની સભ્યતાના સિદ્ધાંતોની ગહન ઘોષણા છે. તેમણે ટિપ્પણી કરી હતી કે આ પ્રતીકો જે સંદેશો આપે છે તે સમજવું જરૂરી છે, કારણ કે જો બંધારણના સારને સ્વીકારવામાં ન આવે તો તેનું મહત્ત્વ ગુમાવે છે. શ્રી અમિતભાઈ શાહે ભારતનું બંધારણ એ બીજાઓની માત્ર નકલ છે તેવી ધારણાને નિશ્ચિતપણે નકારી કાઢી હતી. વૈશ્વિક બંધારણોમાંથી મૂલ્યવાન તત્ત્વોનો તેમાં સમાવેશ થાય છે તે સ્વીકારતાં, તેમણે ધ્યાન દોર્યું કે ખુલ્લા મનથી વિશ્વના દરેક ખૂણેથી સારા અને શુભ વિચારોને સ્વીકારવાના ઋગ્વેદિક સિદ્ધાંત સાથે સુસંગત છે.

**પક્ષનું ચરિત્ર, તેનો શાસન પ્રત્યેનો અભિગમ
અને બંધારણ પ્રત્યેની તેની પ્રતિબદ્ધતા
બંધારણીય સુધારા પાછળના હેતુ અને
પ્રેરણાઓ દ્વારા પ્રગટ થાય છે**

શ્રી અમિતભાઈ શાહે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે ભારતના બંધારણને ક્યારેય અપરિવર્તનશીલ તરીકે જોવામાં આવ્યું નથી, અને ભાર મૂક્યો હતો કે દેશ, તેના કાયદા અને સમાજ સમય સાથે વિકસિત થવો જોઈએ. તેમણે ધ્યાન દોર્યું હતું કે બંધારણની કલમ 368 પોતે આ ફેરફારોને સમાયોજિત કરવા માટે સુધારાની મંજૂરી આપે છે. શ્રી અમિતભાઈ શાહે પ્રકાશ પાડ્યો હતો કે તેમની પાર્ટીના નેતૃત્વ હેઠળ, 16 વર્ષ સુધી, અટલ બિહારી વાજપેયી હેઠળ 6 વર્ષ અને 10 વર્ષ અને વડા પ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વ હેઠળ, બંધારણમાં 22 સુધારાઓ

કરવામાં આવ્યા છે. તેનાથી વિપરીત, તેમણે નોંધ્યું કે વિપક્ષી પાર્ટીએ તેના 55 વર્ષના શાસન દરમિયાન 77 બંધારણીય સુધારા લાગુ કર્યા. શ્રી અમિતભાઈ શાહે આ સુધારાઓ પાછળના ઉદ્દેશ્ય પર સવાલ ઉઠાવતાં પૂછ્યું કે શું તેનો ઉદ્દેશ્ય લોકશાહીને મજબૂત કરવાનો છે? તમામ નાગરિકોને સમાન અધિકારો સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે પછી રાજકીય સત્તા જાળવી રાખવાનો છે? તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે પક્ષનું ચરિત્ર, તેનો શાસન પ્રત્યેનો અભિગમ અને બંધારણ પ્રત્યેની તેની પ્રતિબદ્ધતા બંધારણીય સુધારા પાછળના હેતુ અને પ્રેરણાઓ દ્વારા પ્રગટ થાય છે.

બંધારણ એ રાજકીય લાભ માટેનું પ્રતીક નથી, પરંતુ એક પવિત્ર માન્યતા છે જે આદરની માંગ કરે છે

શ્રી અમિતભાઈ શાહે ચૂંટણીમાં બંધારણનો રાજકીય સાધન તરીકે ઉપયોગ કરવા બદલ વિપક્ષોની ટીકા કરી હતી અને દાવો કર્યો હતો કે તેઓ જનતાને ગેરમાર્ગે દોરવા અને અપ્રમાણિક રીતે મત મેળવવા માટે બંધારણની નકલો લહેરાવતા હતા. તેમણે ભારતના રાજકીય ઇતિહાસમાં અભૂતપૂર્વ કૃત્ય તરીકે આની નિંદા કરી, ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે બંધારણ એ રાજકીય લાભ માટે શોષણ કરવા માટેનું પ્રતીક નથી પરંતુ એક પવિત્ર માન્યતા છે જે આદરની માંગ કરે છે. તેમણે મહારાષ્ટ્રની ચૂંટણી દરમિયાન

ચિંતાજનક શોધ તરફ ધ્યાન દોર્યું, જ્યાં બંધારણનાં કોરાં પાનાં લોકોને વહેંચવામાં આવેલી નકલોમાં મળી આવ્યા હતા અને તેને બંધારણનો કપટપૂર્ણ દુરુપયોગ ગણાવ્યો હતો - એક એવું કૃત્ય જે સ્વતંત્ર ભારતના 75 વર્ષના ઇતિહાસમાં ક્યારેય બન્યું ન હતું. શ્રી અમિતભાઈ શાહે ભારતના સૈનિકોએ આપેલા બલિદાનનું સન્માન કર્યું, જેમણે દેશની ધરતીની રક્ષા માટે પોતાનો જીવ આપી દીધો. તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે જો ભારતની એક ઇંચ જમીન પણ અન્ય રાષ્ટ્રને સોંપવામાં આવે તો તેના માટે બંધારણના અનુચ્છેદ 1માં સુધારો કરવાની જરૂર પડશે. ત્યાર પછી તેમણે ધ્યાન દોર્યું કે અગાઉની સરકારે તમિલનાડુ નજીકના કાચાથીવુ ટાપુને એક કરાર દ્વારા શ્રીલંકાને સોંપ્યો હતો અને બંધારણીય સુધારાની માંગ કર્યા વિના આમ કર્યું હતું. તેમણે આની અવિચારી કૃત્ય તરીકે ટીકા કરી હતી, નોંધ્યું હતું કે ભારતમાં અગાઉની સરકારની જેમ અન્ય કોઈ રાષ્ટ્રના નેતૃત્વએ આવી ક્રિયાઓ કરી નથી.

મોદી સરકારે શાસનને સુવ્યવસ્થિત કરવા માટે 1,500 જૂના કાયદાઓ નાબૂદ કર્યા

કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રીએ ભારતના ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિને સન્માનિત કરવા માટે મોદી સરકાર દ્વારા લેવામાં આવેલી ઘણી મહત્ત્વપૂર્ણ પહેલો પર પ્રકાશ પાડ્યો હતો. તેમણે નોંધ્યું હતું

કે રાજપથનું નામ બદલીને કર્તવ્યપથ રાખવામાં આવ્યું હતું અને ઇન્ડિયા ગેટ પર રાજા જ્યોર્જ પાંચમની પ્રતિમાને સુભાષચંદ્ર બોઝની પ્રતિમાથી બદલવામાં આવી હતી. એક સમયે અંગ્રેજો દ્વારા આપવામાં આવેલ નૌકાદળના પ્રતીકને વીર છત્રપતિ શિવાજી મહારાજના પ્રતીક સાથે બદલવામાં આવ્યું હતું. આ ઉપરાંત, ભગવાન બિરસા મુંડાની 150મી જન્મજયંતીને જનજાતીય ગૌરવ દિવસ તરીકે ઊજવવામાં આવી હતી, અને રાષ્ટ્રીય યુદ્ધ સ્મારકની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી, જેમાં અમર જવાન જ્યોતિને ભેળવી દેવામાં આવી હતી. શ્રી અમિતભાઈ શાહે એ પણ ઉલ્લેખ કર્યો કે પીએમ મોદીએ સંસદમાં સેંગોલની સ્થાપના સુનિશ્ચિત કરી, નવા સંસદ ભવનનું નિર્માણ કર્યું અને વિશ્વભરમાંથી ચોરાયેલી 345 ભારતીય મૂર્તિઓ અને કલાકૃતિઓને પરત લાવવાના પ્રયાસોનું નેતૃત્વ કર્યું. તેમણે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ 2020 પર પ્રકાશ પાડ્યો, જેમાં માતૃભાષામાં પ્રાથમિક શિક્ષણ ફરજિયાત બનાવવામાં આવ્યું હતું. આંદામાન અને નિકોબાર ટાપુઓનું નામ બદલીને શાહીદ અને સ્વરાજ દ્વીપ કરવામાં આવ્યું. લ્યુટિયન્સ દિલ્હીમાં, રેસકોર્સ રોડનું નામ લોકકલ્યાણ માર્ગ રાખવામાં આવ્યું હતું, અને ડેલહાઉસી માર્ગનું નામ દારા શિકોહના નામ પર રાખવામાં આવ્યું હતું. વધુમાં, મોદી સરકારે શાસનને સુવ્યવસ્થિત કરવા માટે 1,500 જૂના કાયદાઓ નાબૂદ કર્યા.

**ધર્મ આધારિત આરક્ષણ
હાલમાં બે રાજ્યોમાં
અસ્તિત્વમાં છે
જે ગેરબંધારણીય છે**

શ્રી અમિતભાઈ શાહે ધ્યાન દોર્યું કે ઓબીસી માટે અનામતની ભલામણ કરવા માટે 1955માં રચાયેલા કાકાસાહેબ કાલેલકર કમિશને એક અહેવાલ સુપરત કર્યો હતો, જેના પર ક્યારેય કાર્યવાહી કરવામાં આવી ન હતી. તેમણે કહ્યું કે જો અહેવાલ સ્વીકારવામાં આવ્યો હોત, તો મંડલ કમિશનના અહેવાલની જરૂર ન હોત, જેનો અમલ પણ ન થયો. તેનાથી વિપરીત, તેમણે OBC કમિશનને બંધારણીય માન્યતા આપવા બદલ વડાપ્રધાન મોદીની પ્રશંસા કરી, જેથી પછાત વર્ગોને યોગ્ય સન્માન આપવામાં આવ્યું. શ્રી અમિતભાઈ શાહે એ પણ પ્રકાશિત કર્યું કે ધર્મ આધારિત આરક્ષણ હાલમાં બે રાજ્યોમાં અસ્તિત્વમાં છે, જે ગેરબંધારણીય છે. તેમણે કહ્યું કે જ્યાં સુધી ભાજપનો એક પણ સભ્ય સંસદમાં રહેશે ત્યાં સુધી ભાજપ ધર્મના આધારે આરક્ષણને મંજૂરી નહીં આપે.

**70 વર્ષથી વધુ ઉંમરના
કોઈપણ વ્યક્તિને
આવકજૂથને ધ્યાનમાં લીધા
વિના રૂ. 5 લાખ સુધીની
મફત તબીબી સારવાર**

શ્રી અમિતભાઈ શાહે ભારતીય જણાવ્યું હતું કે બંધારણની કલમ 14 અને 21 હેઠળ દરેક

વ્યક્તિને સન્માન સાથે જીવવાનો અધિકાર છે. તેમણે "ગરીબી હટાઓ" જેવા નારાઓ છતાં ગરીબી દૂર કરવામાં તેમની નિષ્ફળતા માટે અગાઉની સરકારોની ટીકા કરી હતી, નોંધ્યું હતું કે આ સરકારોએ લોકોને 75 વર્ષ સુધી ગરીબીમાં રાખ્યા હતા. તેનાથી વિપરીત, તેમણે નરેન્દ્રભાઈ મોદી સરકારની સિદ્ધિઓ પર પ્રકાશ પાડ્યો, જેણે 9.6 કરોડ ગરીબ મહિલાઓને ઉજ્જવલા ગેસ કનેક્શન આપ્યાં, 12 કરોડ પરિવારો માટે શૌચાલય બનાવ્યાં, 12.65 કરોડ પરિવારો માટે શુદ્ધ પીવાનું પાણી સુનિશ્ચિત કર્યું અને 18,000 ગામડાંઓમાં વીજળી પહોંચાડી. તેમણે એ પણ ધ્યાન દોર્યું કે સરકારે ડાયરેક્ટ બેનિફિટ ટ્રાન્સફર (DBT) દ્વારા 14.5 કરોડ ખેડૂતોના ખાતામાં 2.40 લાખ કરોડ, 36 કરોડ આયુષ્માન કાર્ડ બનાવ્યાં અને 8.19 કરોડ દર્દીઓને મફત સારવાર પૂરી પાડી. વધુમાં, મોદી સરકાર હવે 70 વર્ષથી વધુ ઉંમરના કોઈપણ વ્યક્તિને આવકજૂથને ધ્યાનમાં લીધા વિના, રૂ. 5 લાખ સુધીની મફત તબીબી સારવાર આપે છે.

**વન નેશન
વન રેશન કાર્ડ સિસ્ટમ**

કેન્દ્રીય ગૃહપ્રધાને મોદી સરકાર દ્વારા અનેક મુખ્ય કલ્યાણકારી પહેલો પર પ્રકાશ પાડ્યો, જેમાં વન નેશન વન રેશન કાર્ડ સિસ્ટમની રજૂઆતનો સમાવેશ થાય છે, જેનાથી 80 કરોડ લોકોને

ફાયદો થયો હતો અને 5 કિલો મફત અનાજની જોગવાઈનો સમાવેશ થાય છે. તેમણે એ પણ ઉલ્લેખ કર્યો કે સરકારે ફાળવેલ "લખપતિ દીદી" યોજના હેઠળ રૂ. 1 કરોડ સ્ટ્રીટ વેન્ડર્સને ટેકો આપવા અને બે કરોડ મહિલાઓને સશક્ત બનાવવા માટે 11 હજાર કરોડ. વધુમાં, વિશ્વકર્મા યોજના દ્વારા કારીગરોને ટેકો આપવામાં આવ્યો છે.

**હે માતૃભૂમિ, તારા વિનાનું
જીવન મૃત્યુ સમાન છે
- વીર સાવરકર**

શ્રી અમિતભાઈ શાહે લોકસભામાં વીર સાવરકરના ઉલ્લેખને સંબોધતાં ભારતીય જણાવ્યું હતું કે સાવરકરના નામમાં "વીર" શીર્ષક કોઈપણ પક્ષ અથવા સરકાર દ્વારા ઉમેરવામાં આવ્યું નથી, પરંતુ તેમની અપ્રતિમ બહાદુરીને કારણે ભારતના 140 કરોડ લોકો દ્વારા તેમને આપવામાં આવ્યું હતું. તેમણે સંસદમાં આવી દેશભક્ત વ્યક્તિ વિશે કોઈપણ નકારાત્મક ટિપ્પણીની નિંદા કરી. તેમણે યાદ અપાવ્યું કે 1857થી 1947 સુધીના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ દરમિયાન માત્ર વીર સાવરકરને જ બે આજીવન કેદની સજા થઈ હતી. શ્રી અમિતભાઈ શાહે સાવરકરના કરુણાપૂર્ણ શબ્દો પણ ટાંક્યા, "હે માતૃભૂમિ, તારા વિનાનું જીવન મૃત્યુ સમાન છે," સાવરકરની રાષ્ટ્ર પ્રત્યેની ઊંડી નિષ્ઠા દર્શાવે છે.

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલના

નેતૃત્વમાં

સેવા, સંકલ્પ અને સમર્પણના

જાહેર થયેલી મહત્વપૂર્ણ નીતિઓ

- ખરીદ નીતિ - 2024
- ગુજરાત ટેક્સટાઈલ પોલિસી - 2024
- કુટીર અને ગ્રામોદ્યોગ પોલિસી - 2024
- નારી ગૌરવનીતિ-2024
- ગુજરાત રિન્યુએબલ એનર્જી પોલિસી - 2023
- સેમિકંડક્ટર પોલિસી
- ન્યૂ IT/ITes પોલિસી
- ગ્રીન-હાઈડ્રોજન પોલિસી

સુશાસનની સિદ્ધિઓ

- ગુજરાતની જનતા માટે ગરવું ગુજરાત, ગુણવંતુ ગુજરાત, ગ્રીન ગુજરાત, ગ્લોબલ ગુજરાત અને ગતિશીલ ગુજરાત એમ 5Gના મંત્ર સાથે સર્વગ્રાહી દિશાદર્શન કરતું 3 લાખ 32 હજાર કરોડનું માતબર બજેટ.
- ગુજરાતમાં સફળતાપૂર્વક 17 જેટલી G-20 બેઠકોનું આયોજન.
- વાયબ્રન્ટ ગુજરાત ગ્લોબલ સમિટ 2024ના 10મા સંસ્કરણનું સફળ આયોજન.
- “અનિંગ વેલ, લિવિંગ વેલ”નામંત્ર સાથે ‘વિકસિત ગુજરાત @2047’નો રોડમેપ બનાવનાર ગુજરાત દેશનું પ્રથમ રાજ્ય.
- નીતિ આયોગની તર્જ પર “ગુજરાત સ્ટેટ ઇન્સ્ટિટ્યૂશન ફોર ટ્રાન્સફોર્મેશન” –ગ્રીટની સ્થાપના.

- રાજ્યમાં શહેરીકરણ સુદઢ થાય તે માટે નવી 9 મહાનગરપાલિકા અને 1 નગરપાલિકાની રચના થશે.
- ઝીરો કેઝ્યુઅલ્ટી અભિગમ સાથે બિપરજોય વાવાઝોડાનો સામનો.
- ગુજરાતમાં 2649 અમૃત સરોવરોનું નિર્માણકાર્ય પૂર્ણ, જે લક્ષ્યાંકના 107% સિદ્ધિ.
- મુખ્યમંત્રી કાર્યાલયને ISO 9001:2015 સર્ટિફિકેશન પ્રાપ્ત થયું.
- Sustainable Development Goal Indexમાં આરોગ્ય-સુવિધા સુખાકારી ક્ષેત્રે ગુજરાત સતત બીજી વાર દેશમાં પ્રથમ.
- રાજ્યમાં શહેરીકરણ સુદઢ થાય તે માટે નવી 9 મહાનગરપાલિકા અને 1 નગરપાલિકાની રચના થશે.
- 2 લાખ 82 હજાર ઘર પર સોલાર પેનલ, ઊર્જા સુરક્ષામાં ગુજરાત દેશમાં અગ્રેસર.
- પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના હેઠળ આવાસ નિર્માણમાં ગુજરાત દેશમાં અગ્રેસર.
- PMJAY-MA હેઠળ મળતી સહાય બમણી, હવે રૂ.10 લાખ સુધીની સારવાર નિ:શુલ્ક.
- iORA પોર્ટલની સેવાના લાભાર્થીના પ્રતિભાવ જાણવા ફીડબેક સેન્ટરની રચના.

- સરકારી અને ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ પ્રાથમિક શાળાના 41 લાખ વિદ્યાર્થીઓને પૌષ્ટિક અલ્પાહાર આપવા માટે 'મુખ્યમંત્રી પૌષ્ટિક અલ્પાહાર યોજના'નો આરંભ.
- ગુજરાતમાં 'એક પેડ માં કે નામ' અંતર્ગત 17 કરોડ 19 લાખથી વધુ વૃક્ષોનું વાવેતર.
- વિશ્વાસ પ્રોજેક્ટ હેઠળ, સમગ્ર ગુજરાતમાં 7,000 થી વધુ સીસીટીવી કેમેરા સ્થાપિત, જેના કારણે છેલ્લાં 2 વર્ષમાં 8,800થી વધુ કેસોના નિરાકરણમાં મદદ.
- મુખ્યમંત્રીશ્રીને મળતી ભેટ-સોગાદોના વેચાણ માટે પોર્ટલ લોન્ચ.
- યુવાનોના ઇનોવેટિવ વિચારોને ગુડ ગવર્નન્સમાં સાંકળવાની દિશામાં "સરદાર પટેલ ગુડ ગવર્નન્સ ફેલોશિપ"ની શરૂઆત કરી.
- ટેકનોલોજીના માધ્યમથી ફરિયાદ નિવારણ કાર્યક્રમ - "સ્વાગત ઓનલાઇન" પ્રોગ્રામનાં પરિણામલક્ષી 20 વર્ષ.

ગરીબો, વંચિતો, આદિવાસીઓ અને શ્રમિકોનો વિકાસ

- આગામી ત્રણ વર્ષમાં ૩.1500 કરોડના ખર્ચે ૩ લાખ જેટલા શ્રમિક બસેરાના નિર્માણનું આયોજન.
- ઇ-શ્રમ પોર્ટલ પર 27 લાખ 85 હજારથી વધુ અસંગિઠત શ્રમયોગીઓની નોંધણી.
- શ્રમિક અન્નપૂર્ણા યોજના હેઠળ રાજ્યના 19 જિલ્લાઓમાં 290 ભોજન વિતરણ કેન્દ્રો કાર્યરત.

- શ્રમિક અન્નપૂર્ણા યોજના હેઠળ અત્યાર સુધીમાં 2 કરોડ 68 લાખ લોકોને ભોજન વિતરણ.
- રોજગાર મેળા દ્વારા કુલ 5 લાખ 96 હજારથી વધુ ઉમેદવારોને રોજગારી.
- શિક્ષણ સહાય યોજના હેઠળ શ્રમિકોના સંતાનોને રૂપિયા 110.89 કરોડની સહાય.
- 72 લાખથી વધુ NFSA કાર્ડધારક પરિવારોને મફત અનાજ વિતરણ.
- 3.82 કરોડ લોકોને પ્રધાનમંત્રી ગરીબ કલ્યાણ અન્ન યોજનામાં આવરી લેવાયા.
- આદિમજૂથો જેવાં કે કોટવાળિયા, કોલઘા, કાથોડી, સિદ્દી, પઢાર તેમજ હળપત્તિઓ માટે "મુખ્યમંત્રી આદિમજાતિ સર્વાંગી ઉત્કર્ષ યોજના"ની જાહેરાત.
- "વનબંધુ કલ્યાણ યોજના" અંતર્ગત ૩. ૨૫ હજાર કરોડથી વધુનો ખર્ચ.
- કૃષિ વૈવિધ્યીકરણ યોજના અંતર્ગત ૩.૬૭ કરોડના ખર્ચે ૧,૪૨,૦૦૦ થી વધુ આદિજાતિ ખેડૂતોને કૃષિ કીટનું વિતરણ.
- પ્રિ-મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિ યોજનામાં (કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા ચાલતી યોજના) 9 લાખ 80 હજારથી વધુ વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ.
- પોસ્ટ મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિ યોજના દ્વારા લાખ 23 હજારથી વધુ વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ.
- વિદેશમાં ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે લોન યોજના હેઠળ વિદ્યાર્થીઓને ૩.186.21 કરોડની લોન.
- ડૉ આંબેડકર આવાસ યોજના

- હેઠળ 36,532 લાભાર્થીઓને મકાન બાંધવા માટે સહાય.
- પંડિત દીનદયાળ ઉપાધ્યાય આવાસ યોજના હેઠળ મકાન-નિર્માણ માટે ૩.303 કરોડની સહાય.
- પાલક માતા-પિતા યોજના હેઠળ 20,689 લાભાર્થીઓને ૩.135.37 કરોડની સહાય.
- નિરાધાર વૃદ્ધ સહાય યોજના હેઠળ 5,24,674 લાભાર્થીઓને ૩.710.18 કરોડની સહાય.
- બૌદ્ધિક અસમર્થતા ધરાવતી-મનોદિવ્યાંગોને ૩.140.82 કરોડની સહાય.

યુવા વિકાસ - સફળ યુવા, સમર્થ ગુજરાત

- ભારત સરકારના સ્ટાર્ટઅપ રેન્ડિંગમાં છેલ્લાં ચાર વર્ષથી દેશમાં ગુજરાત પ્રથમ.
- "કૌશલ્ય-ધ સ્કિલ યુનિવર્સિટી" દ્વારા જાન્યુઆરી ૨૦૨૪થી ડ્રોન એપ્લીકેશનમાં ૮ અઘતન કોર્સ શરૂ.
- "કૌશલ્ય- ધ સ્કિલ યુનિવર્સિટી" - રિમોટ પાઇલટ ટ્રેનિંગ ઓર્ગેનાઇઝેશન લાઇસન્સ મેળવનાર રાજ્યની પ્રથમ યુનિવર્સિટી.
- રાજ્યમાં સ્પોર્ટ્સ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરને પ્રોત્સાહન : ૨૨ જિલ્લાઓમાં ૨૪ જિલ્લા રમત સંકુલ કાર્યરત.
- ખેલ મહાકુંભ ૨.૦ ઇવેન્ટમાં ૫૩ લાખ ૬૬ હજારથી વધુ લોકોએ લીધો ભાગ.
- રાજ્યના ૨૧ જિલ્લાઓના ૫૦ તાલુકાઓમાં સરકારી પુસ્તકાલયો શરૂ કરવાનો

ઐતિહાસિક નિર્ણય.

- ૨૦૨૩- દેશમાં સૌપ્રથમ સ્પોર્ટ્સ સ્ટાર્ટઅપ કોન્કલેવનું આયોજન, જેમાં એકિઝબિશનમાં ૨૮ સ્પોર્ટ્સ સ્ટાર્ટઅપ્સે ભાગ લીધો. પિચબૂક કોમ્પિટિશનમાં ૬૫ સ્ટાર્ટઅપ્સે ભાગ લીધો.
- ગુજરાત યોગ બોર્ડે છેલ્લા બે વર્ષમાં ૩૫૦ થી વધુ યોગ કોચ, ૪૨ હજારથી વધુ યોગ ટ્રેનરોને તાલીમ આપી.

અન્નદાતાનું માન, અન્નદાતાનું ધ્યાન

- કિસાન સૂર્યોદય યોજના હેઠળ રાજ્યના ૧૨,૭૧૩ એટલે કે ૭૪% ગામડાંઓમાં ખેડૂતોને દિવસે વીજળી પ્રદાન કરવામાં આવી.
- ૭.૮૫ લાખ ખેડૂતો સક્રિય રીતે પ્રાકૃતિક ખેતી સાથે સંકળાયા, રાજ્યના ૫૩ લાખથી વધુ ખેડૂતોને તાલીમ.
- પ્રધાનમંત્રી કિસાન સમ્માન નિધિ યોજના દ્વારા ૫૬.૬૧ લાખ ખેડૂતોના ખાતામાં રૂ.૬,૩૭૪ કરોડ સીધી જમા.
- લગભગ ૧૫ લાખ ખેડૂતોએ માઈક્રો ઇરિગેશન પદ્ધતિ અપનાવી જેના થકી ૨૩.૪ લાખ હેક્ટર વિસ્તારને આવરી લેવાયો.
- ૨૪૬ તાલુકાઓમાં ૨વી કૃષિ મહોત્સવ દ્વારા ૨.૧૦ લાખથી વધુ ખેડૂતોએ મેળવ્યું આધુનિક ખેતીનું માર્ગદર્શન.
- ઉત્તર ગુજરાત અને સૌરાષ્ટ્ર વિસ્તારના ખેડૂતોને ૨વી મોસમના પાક વાવેતરને પૂરતી સિંચાઈ માટે નર્મદાનું ૩૦,૫૦૪ MCFT પાણી

ફાળવવાનો નિર્ણય, ૬૦ હજાર એકર ખેતીલાયક વિસ્તારને સિંચાઈનો લાભ.

- ૨,૮૧,૦૨૭ ખેડૂતો પાસેથી વિવિધ કૃષિપેદાશોની ૬ લાખ મે.ટનથી વધુની રૂ.૩૪૪૯ કરોડથી વધુની ટેકાના ભાવે ખરીદી.
- ઇ-સેવાઓ વધુ સુલભ બને તે માટે PACS એટલે કે પ્રાથમિક કૃષિ ધિરાણ સંસ્થાઓને સામાન્ય સેવા કેન્દ્રો (CSCs) તરીકે વિકસાવવા માટે GOIની પહેલ અન્વયે ૩,૨૩૩ PACS ઓનબોર્ડ.
- વિવિધ કૃષિ રાહત પેકેજ અંતર્ગત ૧૨,૭૮,૬૬૬ જેટલા અસરગ્રસ્ત ખેડૂત લાભાર્થીઓને કુલ રૂ.૧૯૨૫.૮૯ કરોડની સહાય.
- "મુખ્યમંત્રી ગૌ-માતા પોષણ યોજના" અન્વયે રૂ.૬૦૯ કરોડની સહાય.
- પશુમૃત્યુના સંજોગોમાં પશુપાલકોને થતા આર્થિક નુકસાન સામે રક્ષણ પૂરું પાડવા "પશુધન વીમા સહાય યોજના" દ્વારા માત્ર રૂ.૧૦૦ના પ્રિમીયમથી પશુને વીમા કવચથી સુરક્ષિત કરી શકશે.
- i-Khedut પોર્ટલ દ્વારા રાજ્યના ૩,૮૮,૫૯૩ ખેડૂતોને રૂ.૧૦૧૮.૬૩ કરોડની સબસીડીનો લાભ.
- કૃષિ યાંત્રિકીકરણનો વ્યાપ વધારવા માટે રાજ્યના ૧,૬૫,૫૭૯ લાભાર્થીઓને રૂ.૭૫૪.૯૭ કરોડની સહાય.
- મુખ્યમંત્રી પાક સંગ્રહ સ્ટ્રક્ચર

યોજના હેઠળ ગોડાઉન બનાવવા માટે દરમિયાન ૧૪,૧૪૦ ખેડૂતોને રૂ.૧૦૫.૫૪ કરોડની સહાય.

- શૂન્ય ટકાના દરે પાક ધિરાણ હેઠળ ૩૪ લાખથી વધુ ખેડૂતોને રૂ.૨૯૦૦ કરોડથી વધુની વ્યાજ સહાય.
- ૫.૩૭ લાખથી વધુ ખેડૂતોને બાગાયતની વિવિધ યોજનાઓ દ્વારા રૂ.૮૪૨.૪૩ કરોડની સહાય.
- બટાકા અને લાલ ડુંગળીના ભાવઘટાડાની બાબત ધ્યાને લઈને રાજ્ય સરકાર દ્વારા ૮૬,૦૦૦ કરતાં વધુ ખેડૂતોને રૂ.૧૯૬.૯૭ કરોડની વિશેષ યોજનાનો લાભ.
- મત્સ્યોદ્યોગ ક્ષેત્રે વિવિધ ઘટકો માટે ૭,૭૦૦ થી વધુ લાભાર્થીઓને રૂ.૬૮૬૧.૫ લાખની સહાય.
- NACના સહયોગથી એન્ડ ટુ એન્ડ ઓનલાઇન રિયલ-કાફ્ટ પોર્ટલ દ્વારા મત્સ્ય બોટોની નોંધણી બની પારદર્શી. એન્ડ ટુ એન્ડ ઓનલાઇન બોટ નોંધણી કરનાર ગુજરાત પ્રથમ રાજ્ય.
- કેન્દ્ર પુરસ્કૃત યોજના હેઠળ રાજ્યમાં ૧૨૭ મોબાઈલ વેટરનરી યુનિટ થકી અત્યાર સુધીમાં વિનામૂલ્યે કુલ ૨ લાખ ૯૨ હજારથી વધુ પશુઓને સારવાર.
- રાજ્યમાં પશુ-ચિકિત્સા સેવાઓનો વ્યાપ વધારવા માટે છેલ્લાં બે વર્ષમાં રાજ્યમાં નવાં ૨૧૫ સ્થાયી પશુ દવાખાનાં અને નવાં ૩ (ત્રણ) પશુરોગ અન્વેષણ એકમોની સ્થાપના.

નારી સશક્તીકરણ (સશક્ત નારી, સશક્ત પરિવાર)

- વર્ષ ૨૦૨૩માં સૌપ્રથમવાર જેન્ડર બજેટ ૧ લાખ કરોડને પાર, ૨૦૦થી વધુ યોજનાઓ માત્ર મહિલાલક્ષી.
- વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫માં જેન્ડર બજેટમાં મહિલા સશક્તીકરણની કુલ ૮૦૪ યોજનાઓ આવરી લેવામાં આવી.
- 'નમો ડ્રોન દીદી યોજના' હેઠળ ગુજરાતમાં મહિલાઓને ખેતીમાં નવી ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરીને ડ્રોન દ્વારા ખાતર અને જંતુનાશકોનો છંટકાવ કરવાની તાલીમ.
- મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે નવી ગુજરાત ટેક્સટાઇલ પોલિસી-૨૦૨૪ જાહેર કરી જેના દ્વારા મહિલા રોજગારી તથા મહિલા સ્વ-સહાય જૂથોના સશક્તીકરણને પ્રોત્સાહનનો વ્યૂહ પહેલીવાર અપનાવ્યો.

સ્વસ્થ ગુજરાત, સમૃદ્ધ ગુજરાત

- પ્રધાનમંત્રી જન આરોગ્ય યોજના-મુખ્યમંત્રી અમૃતમ્ (PMJAY-MA) હેઠળ ગુજરાતના નાગરિકોને મળતી રૂ. ૫ લાખની સહાય વધારીને રૂ. ૧૦ લાખ.
- ગુજરાતમાં ૨.૬ કરોડથી વધુ નાગરિકોને આયુષ્માન કાર્ડ.
- પ્રધાનમંત્રી નેશનલ ડાયાલિસિસ પ્રોગ્રામ (PMNDP) અંતર્ગત ગુજરાતમાં નવા ૧૮૮ ડાયાલિસિસ કેન્દ્રો કાર્યરત.
- રાજ્યમાં કુલ ૩૫ ૩ કેર

કિમોથેરાપી સેન્ટર્સ શરૂ કરવામાં આવ્યાં, જેમાં ૬૩ હજારથી વધુ દર્દીઓના ૧,૬૯,૦૬૬ કિમોથેરાપી સેશન્સ.

- રાજ્યની વિશિષ્ટ પહેલ અંતર્ગત, ૧.૧૫ જેટલા વિદ્યાર્થીઓની આરોગ્ય તપાસ બાદ ડિજિટલ હેલ્થ કાર્ડ ઉપલબ્ધ કરાવનાર ગુજરાત એક માત્ર રાજ્ય.
- "TeCHO" અને "સર્વ શિક્ષા અભિયાન" પોર્ટલના ઈન્ટીગ્રેશનથી વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો અને વાલીઓને "ડિજિટલ હેલ્થ કાર્ડ" ઉપલબ્ધ કરાવવાની સાથે વિદ્યાર્થીઓનાં "હોલિસ્ટિક રિપોર્ટ કાર્ડ"નું આયોજન.
- ૧૦૮ ઇમરજન્સી એમ્બ્યુલન્સ સર્વિસ અંતર્ગત રાજ્યમાં ૧૫૦ નવી ઇમરજન્સી એમ્બ્યુલન્સનો વધારો, કુલ સંખ્યા ૮૦૦ થઈ.
- ફ્રી ડાયાગ્નોસ્ટિક સર્વિસ ઈનિશિએટિવ (FDSI) અંતર્ગત પેટા જિલ્લા હોસ્પિટલો ખાતે લેબોરેટરી ટેસ્ટની સંખ્યા ૩૩ થી વધારી ૧૧૧, જિલ્લા હોસ્પિટલ ખાતે લેબોરેટરી ટેસ્ટની સંખ્યા ૬૮થી વધારી ૧૩૪ કરવામાં આવી.
- ટીબીના દર્દીઓને પોષણયુક્ત આહાર માટે ૩ લાખથી વધુ પોષણકીટનું વિતરણ, આ કામગીરીમાં ગુજરાત ભારતમાં પ્રથમ.
- નમો શ્રી યોજના હેઠળ ગર્ભવતી મહિલાઓને ૧૨ હજાર રૂપિયાની આર્થિક સહાય આપવાની યોજના દ્વારા ૧.૪૫ લાખ લાભાર્થીઓને સહાય.
- રાષ્ટ્રીય નેત્રદાન ઝુંબેશ હેઠળ

ગુજરાતમાં ૧૪ લાખ સફળ મોતિયાનાં ઓપરેશન કરાયાં.

- કલોલ ખાતે ૨, અમદાવાદ ખાતે ૧ અને સુરત ખાતે ૧ એમ કુલ ૪ નવી મેડિકલ કોલેજો શરૂ.

શિક્ષિત ગુજરાત, સંપન્ન ગુજરાત

- મિશન સ્કૂલ્સ ઓફ એક્સેલન્સ અંતર્ગત ૮૭૪.૬૮ કરોડના ખર્ચે ૮૭,૧૮૭ સ્માર્ટ ક્લાસરૂમ્સ તથા ૧,૪૩૨.૪૦ કરોડના ખર્ચે ૨૧,૦૩૭ કોમ્પ્યુટર લેબ્સ કાર્યરત.
- "શાળા પ્રવેશોત્સવ- ૨૦૨૪ અંતર્ગત ૩,૪૨,૨૦૪ વિદ્યાર્થીઓનો ધોરણ-૧માં અને ૪,૬૧,૭૩૭ વિદ્યાર્થીઓનો બાલવાટિકામાં પ્રવેશ.
- રાજ્યની દીકરીઓ વધુ ભણે અને આગળ વધે તે માટે શરૂ કરાયેલી 'નમો લક્ષ્મી' યોજના દ્વારા લગભગ ૧૦ લાખ વિદ્યાર્થીનીઓને રૂ. ૧૩૮ કરોડથી વધુની સહાય ચૂકવાઈ.
- વિદ્યાર્થીઓ વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં ભણવા પ્રેરાય તે માટે શરૂ કરાયેલી 'નમો સરસ્વતી વિજ્ઞાન સાધના યોજના' અંતર્ગત ૨.૫ લાખથી વધુ વિદ્યાર્થીઓને રૂ. ૨૮ કરોડથી વધુની સહાય ચૂકવાઈ.
- પાઠ્યપુસ્તકમાં પ્રાકૃતિક ખેતીનો સમાવેશ.
- મુખ્યમંત્રી યુવા સ્વાવલંબન યોજના હેઠળ કુલ ૧,૩૬,૮૦૭ વિદ્યાર્થીઓને રૂ. ૭૪૧.૬૭ કરોડની સહાય.
- મુખ્યમંત્રી કન્યા કેળવણી નિધિ યોજના હેઠળ ૮,૫૮૧

વિદ્યાર્થીઓને રૂ.૨૮૮.૭ કરોડની સહાય.

- ગુજરાત સ્ટુડન્ટ સ્ટાર્ટઅપ એન્ડ ઈનોવેશન હબ દ્વારા ૧૨૬ સ્ટાર્ટઅપ્સને ઇન્ક્યુબેશન માટે સમર્થન આપવામાં આવ્યું અને ફંડ સપોર્ટ હેઠળ રૂ.૭.૨૪ કરોડથી વધુની સહાય પ્રદાન.

ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રે ગતિશીલ ગુજરાત

- વાયબ્રન્ટ ગુજરાત ગ્લોબલ સમિટ ૨૦૨૪નું ૧૦મું સંસ્કરણ સફળતાપૂર્વક સંપન્ન.
- વાયબ્રન્ટ ગુજરાતના ૧૦મા સંસ્કરણમાં ૧૪૦થી વધુ દેશોમાંથી ૬૧,૦૦૦થી વધુ પ્રતિનિધિઓએ ભાગ લીધો.
- વાયબ્રન્ટ સમિટના ભાગરૂપે ૧૫૦ જેટલા સેમિનાર અને કાર્યક્રમોનું આયોજન.
- વાયબ્રન્ટ ગુજરાતના ૧૦મા સંસ્કરણમાં ૨,૮૬૨ B2B મીટિંગ્સ અને ૧,૩૬૮ B2G મીટિંગ્સ યોજાઈ.
- રૂ. ૪૫ લાખ કરોડથી વધુના ૮૮,૦૦૦ થી વધુ MoU થયા. .
- સૌ પ્રથમ વખત જિલ્લા સ્તરે 'વાયબ્રન્ટ ગુજરાત, વાયબ્રન્ટ ડિસ્ટ્રિક્ટ'નું આયોજન.
- ગુજરાત દેશનું એકમાત્ર રાજ્ય જ્યાં ૪ સેમિકન્ડક્ટર પ્લાન્ટ કાર્યરત થશે.
- કુલ ૧,૨૪,૧૦૦ કરોડના ખર્ચે માઇક્રોન; સી.જી.પાવર, રેનેસાસ ઇલેક્ટ્રોનિક્સ કોર્પોરેશન અને સ્ટાર્સ માઇક્રો ઇલેક્ટ્રોનિક્સના સંયુક્ત ઉપક્રમે; ઇલેક્ટ્રોનિક્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ અને પાવરચીપ

સેમિકન્ડક્ટર મેન્યુફેક્ચરિંગ કોર્પોરેશન સાથે મળીને તેમજ કેયન્સ સેમિકોનનો પ્લાન્ટ ચિપ્સનું ઉત્પાદન કરશે.

- આત્મનિર્ભર ગુજરાત અંતર્ગત, સ્પર્ધાત્મક બજારમાં ગુણવત્તાયુક્ત ઉત્પાદનો પ્રદાન કરવા માટે MSMEs માટે 'આસિસ્ટન્સ ફોર ક્વોલિટી સર્ટિફિકેશન' સુવિધાઓ પ્રદાન કરવામાં આવી રહી છે.
- સમગ્ર દેશમાં ZED (ઝીરો ડિફેક્ટ ઝીરો ઇફેક્ટ) રજિસ્ટ્રેશન અને સર્ટિફિકેટ મેળવવામાં ગુજરાત પ્રથમ સ્થાને. ૭૬,૦૦૦થી વધુ MSME એકમોને ZED રજિસ્ટ્રેશન તેમજ ૫૦,૦૦૦થી વધુ MSME એકમોને ZED સર્ટિફિકેટ મળ્યાં.
- મહાત્મા મંદિર, ગાંધીનગર ખાતે સેમિકોન ઇન્ડિયા સમિટ ૨૦૨૩નું સફળતાપૂર્વક આયોજન.
- ભારત સરકારના DPIIT અનુસાર, ગત વર્ષની સરખામણીએ \$૨.૬ બિલિયન વધુ FDI મેળવીને નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૪માં \$૭.૩ બિલિયન FDI પ્રાપ્ત કર્યું.
- C-295 એરક્રાફ્ટના ઉત્પાદન માટે વડોદરા ખાતે વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી અને સ્પેનિશ વડાપ્રધાન શ્રી પેડ્રો સાંચેઝ દ્વારા સંયુક્તપણે ટાટા એડ્વાન્સ્ડ ફેસિલિટીનું લોકાર્પણ.
- MSMEs રજિસ્ટ્રેશન/ઉદ્યમ નોંધણીમાં ગુજરાત પાંચમા ક્રમે. છેલ્લા બે વર્ષોમાં ગુજરાતમાં ૧૦,૨૨,૮૮૫ MSMEsનું

રજિસ્ટ્રેશન કરવામાં આવ્યું.

- સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૪માં DPIIT દ્વારા જાહેર થયેલા ઇઝ ઓફ ડુઇંગ બિઝનેસ રેંકિંગમાં રાષ્ટ્રીય સ્તરે ગુજરાત 'ટોપ અચીવર' સ્ટેટ.
- ગુજરાત ટેક્સટાઇલ યોજના અંતર્ગત ટેક્સટાઇલ એકમોને રૂ.૩ હજાર કરોડથી વધુની સહાય.
- પીએમ વિશ્વકર્મા યોજના હેઠળ ૧૪,૪૮,૪૧૦ કારીગરોનું રજિસ્ટ્રેશન કરવામાં આવ્યું અને ૧,૪૮,૩૧૧થી વધુ કારીગરોને તાલીમ આપીને, ૨૯,૯૨૪ કારીગરોને લોન મંજૂર કરીને ગુજરાત સમગ્ર દેશમાં બીજા ક્રમે.
- કુટિર અને ગ્રામોદ્યોગની વિવિધ યોજનાઓ અરજદારોને આંગળીના ટેરવે ઉપલબ્ધ કરવા માટે ઇ-કુટિર પોર્ટલની શરૂઆત.

નાગરિકો માટે ઉત્તમ પરિવહન સેવા

- ૩૨ સ્થળો ખાતે રૂ.૮૪.૬૫ કરોડના ખર્ચે નવીન બસ સ્ટેશનો અને પીપીપી ધોરણે ૩ સ્થળોએ રૂ.૬૬.૩૨ કરોડના ખર્ચે એરપોર્ટ જેવી સુવિધા ધરાવતા બસ પોર્ટનું લોકાર્પણ.
- ગુજરાત એસટી નિગમ દ્વારા ૩૦૦ લક્ઝરી, ૨૦૦ સેમી લક્ઝરી કોચ, ૪૦૦ સ્લીપર કોચ, ૧૬૮૨ સુપર એક્સપ્રેસ, ૪૦૦ મીડી બસ અને ૫ ડબલ ડેકર ઇલેક્ટ્રિક બસ મળીને કુલ ૩૪૮૭ નવીન બસોનું લોકાર્પણ.
- દિવ્યાંગો ઘર બેઠાં ટિકિટ મેળવી શકે તે હેતુથી ઇ-ટિકિટની

શરૂઆત.

- નાગરિકોને સુવિધા મળે તે હેતુથી એસટી બસોમાં યુપીઆઇ દ્વારા ઓનલાઇન પેમેન્ટની શરૂઆત, ૩૦૦૦ મશીનો આપવામાં આવ્યાં.

ઊર્જાવાન ગુજરાત

- સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૪માં ચોથી ગ્લોબલ રિન્યુએબલ એનર્જી ઇન્વેસ્ટમેન્ટ મીટ એન્ડ એક્સ્પો (RE-ઇન્વેસ્ટ ૨૦૨૪)નું આયોજન સફળતાપૂર્વક સંપન્ન.
- ઉકાઈ, કડાણા, પાનમ અને સરદાર સરોવર ડેમમાંથી ઓગસ્ટ ૨૦૨૪માં ૧૦૬૭.૩ મિલિયન યુનિટ વીજ ઉત્પાદન.
- ગુજરાતમાં વિવિધ સરકારી વિભાગોની ઈમારતો પર ૫૬.૮ મેગાવોટ ક્ષમતાની ૩૦૨૩ સોલાર રૂફટોપ સિસ્ટમ સ્થાપિત.
- મોઢેરા ગામને સોલાર વિલેજ જાહેર કર્યાના દોઢ વર્ષમાં જ મોઢેરા દ્વારા ૩૧.૫ મિલિયન યુનિટ ગ્રીન એનર્જીનું ઉત્પાદન, કાર્બન ઉત્સર્જનમાં ૨૮,૬૬૪ ટનનો ઘટાડો.
- પીએમ સૂર્યઘર મુક્ત બીજલી યોજના અંતર્ગત માત્ર ૭ મહિનામાં ૧,૫૮,૩૩૮ લાભાર્થીઓને લાભ.
- ૧ હજારથી વધુ સી.એન.જી. સ્ટેશનો સાથે ગુજરાત દેશમાં ટોચના ક્રમે.
- દેશના કુલ સી.એન. જી. સ્ટેશનોમાંથી ૧૪ ટકા ગુજરાતમાં.
- જામનગરના કાલાવડ ખાતે ૩.૫૧.૮૭ કરોડના ખર્ચે

૧૨.૫ મેગાવોટના સોલર પીવી પ્રોજેક્ટનું લોકાર્પણ.

- વિશ્વના સૌથી મોટા ૩૭ ગીગાવોટના હાઈબ્રિડ રિન્યુએબલ પાર્કનું નિર્માણકાર્ય પ્રગતિ હેઠળ.
- માત્ર ૭ મહિનામાં ગુજરાતના ઘરોમાં પોણા ૨ લાખથી વધુ ઘરોમાં પીએનજી કનેક્શન.
- કુલ ૧૦.૬૨ કરોડની સહાય સાથે ૩૮૮૦ ક્યુબિક મીટર પ્રતિ દિવસની ક્ષમતા ધરાવતા સંસ્થાકીય બાયોગેસ પ્લાન્ટની સ્થાપના.
- પરફોર્મ, એચીવ અને ટ્રેડ યોજના હેઠળ ૮.૫૪૧ મિલિયન ટન કાર્બન ઉત્સર્જન ઘટાડવામાં આવ્યું.

મહેસૂલ વિભાગ

- જમીનની ખેતીથી ખેતી અને ખેતીથી બિનખેતીના હેતુકેરની કામગીરી અંગે બોનાફાઇડ પરચેઝરના કિસ્સામાં જમીન વેલ્યુએશન આધારે પ્રીમિયમ વસૂલાતની મંજૂરીની સત્તાસોંપણીમાં ફેરફાર.
- પાંચ કરોડ રૂપિયા સુધીના જમીનના વેલ્યુએશન ઉપર પ્રીમિયમ મંજૂરી જિલ્લા કલેક્ટર આપી શકે તેવો મહત્ત્વપૂર્ણ નિર્ણય.
- તા. ૧-૫-૧૯૬૦થી વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સમાં સંપાદિત થયેલી જમીનના જે-તે સમયે ખેડૂત પ્રમાણપત્ર ન મેળવવાને કારણે ખેડૂત મટી ગયેલા ધરતીપુત્રોને કલેક્ટર દ્વારા જાતે ખરાઈ કરીને ખેડૂત પ્રમાણપત્ર ઇસ્યૂ કરવામાં

આવશે.

- સ્વામિત્વ યોજના અંતર્ગત ૧૧,૫૨,૫૪૩ પ્રોપર્ટીકાર્ડનું વિતરણ. આ યોજનાના બીજા તબક્કામાં સમગ્ર દેશમાં ગુજરાત પ્રથમ ક્રમે.
- ભારત સરકાર દ્વારા DILRMP યોજના હેઠળ નિયત કરેલ માઈલસ્ટોનમાં તમામ ગામોમાં તમામ સરવે નંબરના (Land Parcel) ના ULPIN (યુનિક લેન્ડ પાર્સલ આઈડેન્ટિફિકેશન નંબર) જનરેટ કરેલ છે.
- રેકોર્ડના ડિજિટલાઇઝેશન માટે iORANા માધ્યમથી ભૌતિક સાઈનના બદલે હવે QR Code તેમજ e-signવાળી નકલથી હુકમ તથા પ્રમાણપત્રની ચકાસણી કરી શકાય છે.
- iORA પોર્ટલ ઉપર વિવિધ પ્રકારની ૩૬ જેટલી સેવાઓનો લાભ મેળવેલા નાગરિકોના ફીડબેક જાણવા માટે ફીડબેક સેન્ટરની રચના.
- જમીન સંપાદનની કાર્યવાહી ઝડપી અને પારદર્શી બની રહે તથા ખાનગી જમીનનું વળતર ખેડૂતોને ઝડપથી મળી રહે તે માટે જમીન સંપાદનના જાહેરનામા ગતિશક્તિ ગુજરાત પોર્ટલ પર ઓનલાઇન મંજૂરીની સુવિધા.
- ખેતીથી ખેતી હેતુ માટે જૂની શરત (શહેરી વિસ્તાર માટે) પ્રિમિયમનો દર ઘટાડીને ૨૦ ટકા અને બિનખેતીના હેતુ માટે (સમગ્ર રાજ્ય) ૩૦ ટકા કરવામાં આવેલ છે.
- ગ્રીન હાઈડ્રોજન થકી વીજ ઉત્પાદન કરવા માટે જમીન

ફાળવણીની નીતિ નક્કી કરવામાં આવેલ છે, જેથી ખાનગી ક્ષેત્રોની સહભાગિતાને ઉત્તેજન તથા ગુજરાતની પરિણામલક્ષી નીતિને અનુરૂપ રાજ્યમાં મૂડીરોકાણને પ્રોત્સાહન મળશે.

- યુનેસ્કો ખાતે સ્મૃતિવનને પ્રખ્યાત પ્રિક્સ વર્સેલ્સ (Prix Versailles) એવોર્ડ એનાયત.

અર્નિંગ વેલ, લિવિંગ વેલ (શહેરી વિકાસ અને ગ્રામ્ય વિકાસ)

- વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી દ્વારા અમદાવાદ મેટ્રો ફેઝ -2નું લોકાર્પણ, હવે અમદાવાદ અને ગાંધીનગર વચ્ચે મુસાફરી બની વધુ સરળ. સુરત મેટ્રો પ્રોજેક્ટની કામગીરી પ્રગતિ હેઠળ.
- શહેરોમાં વર્ષોથી પડેલા કચરાના નિકાલમાં ગુજરાત સમગ્ર દેશમાં ટોપ પરફોર્મર, અત્યાર સુધી 210 લાખ ટન કચરાનો નિકાલ.
- ગુજરાતના નાગરિકોના “ઇઝ ઓફ લિવિંગ” માટે “મુખ્યમંત્રી સ્વર્ણિમ જયંતિ શહેરી યોજના” વધુ ત્રણ વર્ષ માટે લંબાવવામાં આવી.
- ₹ ૧૧૬ કરોડના ખર્ચે ૮૮ સિવિક સેન્ટરો શરૂ કરવાનું આયોજન.
- સ્માર્ટ સિટી મિશન હેઠળ રૂપિયા ૩.૩૪૦૦ કરોડના ૧૪ પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ.
- વિવિધ મહાનગરપાલિકાઓમાં અમૃત યોજના ૧ હેઠળ રૂ.૩,૩૫૦ કરોડના ૧૮૮ પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ.
- અમૃત ૨.૦ હેઠળ વિકાસકાર્યો માટે રૂ.૧૭ હજાર કરોડની

ફાળવણી.

- રાજ્યની નવ નગરપાલિકાઓને મહાનગરપાલિકાનો દરજ્જો.
- “દ્વારકા-ઓખા શહેરી વિકાસ સત્તામંડળ”ની રચના.
- સ્વર્ણિમ જયંતી મુખ્યમંત્રી શહેરી વિકાસ યોજના અંતર્ગત છેલ્લા ૨ વર્ષોમાં કુલ રૂ.૧૭,૦૦૪ કરોડની ગ્રાન્ટ ફાળવવામાં આવી.
- સ્માર્ટ સિટી મિશન હેઠળ રૂ.૩,૪૦૦ કરોડના ૧૫૯ પ્રોજેક્ટ્સ રાજ્યના ૬ સ્માર્ટ શહેરોમાં પૂર્ણ કરવામાં આવ્યા.
- છેલ્લાં ૨ વર્ષોમાં ૬૦ ટીપી સ્કીમને મંજૂરી.
- સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ ૨૦૨૩માં સુરત શહેરને ઇંદોરની સાથે સૌથી સ્વચ્છ શહેર તરીકે પ્રથમ ક્રમાંક આપવામાં આવ્યો, ૭ સ્ટાર રેટિંગ આપવામાં આવ્યું.
- ઇ-નગર પોર્ટલ પર રૂ.૬૬૦ કરોડના ૨૧ લાખ ટ્રાન્ઝેક્શન કરવામાં આવ્યા.
- શહેરી અધિકારીઓને કસ્ટમાઇઝ્ડ ટ્રેનિંગ આપવા માટે માર્ચ ૨૦૨૪માં ગુજરાત અર્બન ડેવલપમેન્ટ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ (GUDI) કાર્યરત.
- સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૪માં નીતિ આયોગના જી-હબ ઇનિસિયેટિવ હેઠળ સુરત ઇકોનોમિક ડેવલપમેન્ટ પ્લાન જાહેર.
- ગુજરાતના ૨૦ જિલ્લાના ૫૧ ગામો સ્માર્ટ વિલેજ જાહેર.
- સ્માર્ટ વિલેજમાં ભારતનેટ ફેઝ-૨ હેઠળ રૂ.૨૦૪૨ કરોડના ખર્ચે ગુજરાત ફાઇબર ગ્રીડ નેટવર્ક લિમિટેડ પ્રોજેક્ટનું લોકાર્પણ.
- રાજ્યના કુલ ૧૦૫૭ તીર્થગામ

અને કુલ ૪૪૫ પાવન ગામો મળીને કુલ ૧૫૦૨ ગામોને પુરસ્કાર અનુદાન.

- ગુજરાતની ગ્રામ પંચાયતોનું વિભાજન કરીને ૩૮૪ નવી ગ્રામ પંચાયતોનું નિર્માણ.
- ગોબરધન યોજના હેઠળ છેલ્લાં ૨ વર્ષ દરમિયાન કુલ ૭,૪૨૩ વ્યક્તિગત બાયોગેસ પ્લાન્ટની સ્થાપના.
- ૨૦૨૪-૨૫ દરમિયાન ડિસેમ્બર માસ સુધીમાં મનરેગા યોજના હેઠળ રાજ્યમાં ૭.૦૭ લાખ પરિવારોના કુલ ૧૦ લાખથી વધુ વ્યક્તિઓને રોજગારી આપવામાં આવી.
- ૧૬,૦૦૦થી વધુ સ્વ-સહાય જૂથને રૂ.૪૭.૪૬ કરોડ રિવોલ્વિંગ ફંડ પેટે ફાળવવામાં આવ્યા.
- ૧૪મા તબક્કાના રાજ્ય કક્ષાના ગરીબ કલ્યાણ મેળામાં ૧ લાખથી વધુ લાભાર્થીઓને રૂ. ૪૩૫ કરોડથી વધુ સહાય આર્થિક સહાય.
- સમગ્ર રાજ્યમાં ૧૪,૧૮૧ ઇ-ગ્રામ સેન્ટરો ખાતેથી નાગરિકોને ૩૨૫ સરકારી અને ૭૫ વ્યવસાયિક સેવાઓ પૂરી પાડવામાં આવી.

પ્રવાસન અને યાત્રાધામોનો વિકાસ

- રાજ્યમાં પહેલી વખત ગિફ્ટ સિટી ખાતે “ફિલ્મ ફેર એવોર્ડ”નું આયોજન.
- યુનાઇટેડ નેશન્સની એજન્સી વર્લ્ડ ટૂરિઝમ ઓર્ગેનાઇઝેશન દ્વારા કચ્છનું ધોરડો ગામ “બેસ્ટ ટૂરિઝમ વિલેજ” જાહેર.

- ભારતમાં સૌપ્રથમ “સમુદ્ર સીમા દર્શન”નો કચ્છમાં કોટેશ્વર નજીક લક્કી નાલા વિસ્તારમાં પ્રારંભ.
- UNESCOની Prix Versailles એવોર્ડ અંતર્ગત ભુજનું સ્મૃતિવન ભૂકંપ મેમોરિયલ અને મ્યુઝિયમ વિશ્વના ૭ સૌથી સુંદર મ્યુઝિયમ્સની યાદીમાં સામેલ.
- યુનેસ્કો દ્વારા ગુજરાતના ગરબા “અમૂર્ત સાંસ્કૃતિક ધરોહર” તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો.
- ભગવાન શ્રીકૃષ્ણની નગરી ‘બેટ દ્વારકા’ની વિશ્વસ્તરીય કાયાપલટ કરવાનો નિર્ણય.
- ડોલ્ફિન માટે જાણીતો એકમાત્ર બેટ દ્વારકાનો ‘નોર્થ-પદમ બીચ’ પ્રવાસીઓ માટે આકર્ષણનું કેન્દ્ર બનશે.
- મુખ્ય યાત્રાધામોની ફરતે નાના યાત્રાધામોનો રૂ.૮૫૭.૧૪ કરોડના ખર્ચે થઈ રહ્યો છે વિકાસ.
- ₹૭૬.૫૧ કરોડના ખર્ચે ફેઝ-૧ હેઠળ બહુચરાજી માતાજી મંદિરનું પુનઃનિર્માણ.
- ભારત સરકાર દ્વારા ‘એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારત’ અંતર્ગત સોમનાથ ખાતે સૌરાષ્ટ્ર-તમિલ સંગમ કાર્યક્રમનું આયોજન.
- ₹૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે સાબરમતી ગાંધી આશ્રમનો પુનઃવિકાસ.
- જૂનાગઢ ખાતે રૂ.૭૪ કરોડના ખર્ચે ઉપરકોટ કિલ્લાના સંરક્ષણ અને રિસ્ટોરેશનની કામગીરી પૂર્ણ.
- શામળાજી યાત્રાધામ ખાતે રૂ.૬.૪૮ કરોડના ખર્ચે લાઈટ એન્ડ સાઉન્ડ શોની કામગીરી

- પૂર્ણ.
- સિલ્વર કેટેગરીમાં ‘બેસ્ટ ટુરિઝમ વિલેજ ૨૦૨૩’ તરીકે ગુજરાતના બિજડિયાને એવોર્ડ.
- છોટાઉદેપુરના હાંફેશ્વર ગામને કેન્દ્રના પર્યટન મંત્રાલય દ્વારા હેરિટેજ કેટેગરીમાં શ્રેષ્ઠ ગ્રામીણ પર્યટન સ્પર્ધા ૨૦૨૪નો એવોર્ડ.
- ગુજરાત પ્રવાસનને વર્લ્ડ ટ્રાવેલ એન્ડ ટુરિઝમ કાઉન્સિલ ઇન્ડિયન ઇનિસિયેટિવ (WTTCI) તરફથી પ્રવાસન ક્ષેત્રે સર્વોચ્ચ સિદ્ધિ પુરસ્કારથી સન્માનિત કરવામાં આવ્યું.
- વડનગરના ઇન્ટરપ્રિટેશન સેન્ટરને ભારતના પ્રવાસન મંત્રાલય દ્વારા ‘શ્રેષ્ઠ ઇન્ટરપ્રિટેશન કેન્દ્ર’ની શ્રેણીમાં એવોર્ડ આપવામાં આવ્યો.
- ગાંધીનગરમાં ગિફ્ટ સિટી ખાતે ગુજરાત પ્રવાસન વિભાગ દ્વારા 69મા ફિલ્મફેર એવોર્ડ સમારોહનું સફળતાપૂર્વક આયોજન.
- ટુરિઝમ સેક્ટરના સુનિયોજિત વિકાસ માટે આતિથ્યમ્ ટુરિસ્ટ ફૂટફોલ ડેશબોર્ડ તૈયાર કરવામાં આવ્યું, આવું ડેશબોર્ડ તૈયાર કરનાર ગુજરાત દેશનું પ્રથમ રાજ્ય.

જળસમૃદ્ધ ગુજરાત

- સુજલામ્-સુફલામ્ જળ અભિયાનના સાતમા તબક્કામાં આપણી જળસંગ્રહ ક્ષમતામાં ૧૧,૫૨૩ લાખ ઘનફૂટનો વધારો.
- પાણી પુરવઠા સંબંધિત નવી રૂ.૧૦૯૦.૩૯ કરોડની યોજનાઓનું લોકાર્પણ તથા

- ૩.૨૦૪૫.૬૩ કરોડની યોજનાઓનું ખાતમુહૂર્ત.
- જલ જીવન મિશન અંતર્ગત નલ સે જલ કાર્યક્રમ હેઠળ ગુજરાતમાં ગ્રામીણ વિસ્તારના ૯૧ લાખથી વધારે ઘરોમાં નળજોડાણની સિદ્ધિ.
- છેલ્લાં બે વર્ષમાં સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છ જિલ્લાઓમાં ભવિષ્યની પીવાના પાણીની જરૂરિયાતને ધ્યાનમાં રાખીને રૂ.૧૦૫૦ કરોડના બલ્ક પાઇપલાઇનનાં કામો પૂર્ણ, રૂ.૧૩૫૦ કરોડનાં કામો પ્રગતિ હેઠળ.
- દરિયાકાંઠાના વિવિધ સ્થળોએ ૨૭ કરોડ લીટર પ્રતિ દિવસ ક્ષમતાના “ડી-સેલિનેશન પ્લાન્ટ” પ્રગતિ હેઠળ.
- રાજ્યમાં પાણી ગુણવત્તાની ચકાસણી માટે ૪૬ લેબોરેટરી કાર્યાન્વિત, ૭.૫૦ લાખથી વધુ પીવાના પાણીના નમૂનાની ચકાસણી.
- પાણીની ફરિયાદોના નિવારણ અર્થે ટોલ ફ્રી હેલ્પલાઇન નંબર 1916 કાર્યરત, છેલ્લાં બે વર્ષમાં ૯૮,૦૦૦થી વધુ ફરિયાદોનું નિવારણ.
- રાજ્યમાં કેચ ધ રેઇનના કોન્સેપ્ટ સાથે જળસંચય જન ભાગીદારી અભિયાનની શરૂઆત.
- સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છ જિલ્લાઓમાં ભવિષ્યની પીવાના પાણીની જરૂરિયાતને પહોંચી વળવા માટે રૂ.1300 કરોડના વિવિધ બલ્ક પાઇપલાઇનનાં કામો પૂર્ણ.
- નળકાંઠાના વિસ્તારમાં ૩૯ ગામોને સિંચાઈની સુવિધા મળી રહે તે માટે રૂ.૪૦૦ કરોડથી

- વધુનાં કામોનો પ્રારંભ.
- રાજકોટ જિલ્લાના વિંછિયા ખાતે ૩.૧૮૧ કરોડના ખર્ચે સૌની યોજના લિંક-૪નું ખાતમુહૂર્ત.
- સુરેન્દ્રનગર જિલ્લામાં સિંચાઈ સુવિધાથી વંચિત ત્રણ તાલુકાના ૪૫ ગામોને નર્મદાનું પાણી આપવા ૩.૪૧૭ કરોડની યોજનાને મંજૂરી.
- દાહોદના ઐતિહાસિક છાબ તળાવનો ૩.૧૨૦.૮૭ કરોડના ખર્ચે કાયાકલ્પ.
- અટલ ભુજલ યોજના હેઠળ ૪૮,૭૯૯ હેક્ટર વિસ્તારના કુલ ૩૮,૮૭૯ ખેડૂતોએ આ પ્રોજેક્ટનો લાભ મેળવ્યો.

વિશ્વકક્ષાનું ઈ-ફાસ્ટ્રક્ટર

- રાજકોટ ખાતે હીરાસર ગ્રીનફિલ્ડ એરપોર્ટનું નિર્માણ.
- સુરત ખાતે ગુજરાતનું ત્રીજું આંતરરાષ્ટ્રીય એરપોર્ટ કાર્યરત.
- ઓખા અને બેટ-દ્વારકાને જોડતા નવનિર્મિત સુદર્શન સેતુનું લોકાર્પણ.
- અંદાજિત ૩.૩૮૪ કરોડના ખર્ચે એરફોર્સ સ્ટેશન ડીસાના રનવેનું લોકાર્પણ.
- સુરતમાં વિશ્વના સૌથી મોટા કોર્પોરેટ ઓફિસ હબ ડાયમંડ બુર્સનું લોકાર્પણ.
- દ્વારકા ખાતે નવા એરપોર્ટના નિર્માણ અને કેશોદ એરપોર્ટના વિસ્તરણનો નિર્ણય.
- ભારે ટ્રાફિક ધરાવતા રસ્તાઓને વધુ સરળ, સલામત અને ઝડપી વાહનવ્યવહારને યોગ્ય રાખવા માટે ૬૧ માર્ગોની પહોળાઈ વધારવા માટે ૩.૨૯૯૫ કરોડ

મંજૂર કરવામાં આવ્યા.

- પ્રાદેશિક હવાઈ જોડાણ હેઠળ અમદાવાદ-દીવ-અમદાવાદ, સુરત-દીવ-સુરત અને અમદાવાદ-મુદ્રા - અમદાવાદ, અમદાવાદ - નાંદેડ-અમદાવાદ, અમદાવાદ-કેશોદ-અમદાવાદ તેમજ અમદાવાદ-જલગાંવ-અમદાવાદ હવાઈ સેવા શરૂ કરવામાં આવી.
- બેટ-દ્વારકા ટાપુને દ્વારકા સાથે જોડવા માટે ભારતનો સૌથી લાંબો ૯૦૦ મીટરનો કેબલ સ્ટેપડ બ્રીજ ૩૧.૯૬૨.૦૦ કરોડના ખર્ચે પૂર્ણ.

શાંત અને સુરક્ષિત ગુજરાત

- ભ્રષ્ટ અને ગુનાહિત પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા મેળવેલી સંપત્તિઓને જપ્ત કરવા માટે ગુજરાત સ્પેશિયલ કોર્ટ્સ એક્ટ, ૨૦૨૪ અમલી.
- ગુજરાત પોલીસની ટીમે માત્ર ૨૦ દિવસમાં ૨.૫૮ લાખથી વધુ બેંક ખાતાંઓ અનફ્રીઝ કર્યાં.
- પોક્સો હેઠળના ગુન્હાઓમાં ૧૦ દિવસમાં કાર્યવાહી કરીને ૨૧ દિવસમાં ફાંસીની સજા.
- જિલ્લાના ૬૫૦ પોલીસ સ્ટેશનો પૈકી ૨૪૦ પોલીસ સ્ટેશનોને પી.આઇ. કક્ષાના પોલીસ સ્ટેશનમાં અપગ્રેડ કરવાનો નિર્ણય.
- ગુજરાત માનવબલિ અને બીજી અમાનુષી, અનિષ્ટ તેમજ અઘોરી પ્રથા, કાળા જાદુ અટકાવવા નિર્મૂલન વિધેયક સર્વાનુમતે પસાર.
- જાહેર ભરતી તથા બોર્ડની પરીક્ષામાં થતી ગેરરીતિ પર

નિયંત્રણ લાવવા માટે કડક કાયદો બનાવાયો.

- ગુજરાતે બાળકો સામેના ગુનાઓ સામે હંમેશા મજબૂત વલણ અપનાવ્યું છે, ૬૫૬ અપરાધીઓને POCSSO હેઠળ સજા મળી.
- વિશ્વાસ પ્રોજેક્ટ હેઠળ, સમગ્ર ગુજરાતમાં ૭,૦૦૦થી વધુ સીસીટીવી કેમેરા સ્થાપિત કરવામાં આવ્યા છે, જેના કારણે છેલ્લા ૨ વર્ષમાં ૮,૮૦૦થી વધુ કેસોના નિરાકરણમાં મદદ મળી.
- ઈચ્છાપોર પોલીસ સ્ટેશન, સુરત "ભારતમાં શ્રેષ્ઠ પોલીસ સ્ટેશન" એવોર્ડથી સન્માનિત.
- ગુજરાતે સતત પાંચમા વર્ષે CCTNS અમલીકરણ માટે અને ICJS હેઠળ ઇ-જેલ મોડ્યુલમાં "CCTNS અને ICJSમાં સારી પ્રથાઓ" પર ૨૦૨૩ની કોન્ફરન્સમાં શ્રેષ્ઠતા માટે પ્રથમ ઇનામ જીત્યું.
- ગુજરાત પોલીસે તાજેતરમાં સુરતમાં તેના પ્રથમ એન્ટી-નાર્કોટિક્સ યુનિટનું ઉદ્ઘાટન કર્યું.

અન્ન અને નાગરિક પુરવઠા વિભાગ

- વાજબી ભાવની દુકાનોનું આધુનિકીકરણ, જેમાં રાજ્યની ૧૭,૦૦૦થી વધુ વાજબી ભાવની દુકાનો ખાતેથી ઈ-એફપીએસ પોર્ટલ મારફતે વિતરણ.
- ઈ-એફપીએસ હેઠળ લેપટોપ/કોમ્પ્યુટર, ફિંગરપ્રિન્ટ ડિવાઇસ, પ્રિન્ટર, ઇન્ટરનેટ વગેરેની મદદથી આધાર આધારિત ઓનલાઇન વિતરણ.

- જાહેર વિતરણ વ્યવસ્થાને પારદર્શક બનાવવા માટે માય રાશન મોબાઇલ એપ્લિકેશન લોન્ચ કરી, ૫૦ લાખથી વધુ લોકોએ ડાઉનલોડ કરી.
- પ્રધાનમંત્રી ઉજ્જવલા યોજના ૨.૦ હેઠળ રાજ્યમાં ૧૦ લાખ ગેસ કનેક્શન આપવામાં આવ્યાં.

વિજ્ઞાન અને પ્રૌદ્યોગિકી વિભાગ

- ડિજિટલ સેવાસેતુ હેઠળ લાગુ ૩૨૦થી વધુ સેવાઓમાં ૧૪,૦૦૦ ગ્રામ પંચાયતોને આવરી લેવાઈ.
- આઈટી/આઈટીએસ નીતિ હેઠળ સરકાર દ્વારા રૂ.૧૬૧ કરોડની સહાય, ૧ લાખથી વધુ નોકરીઓનું સર્જન.
- ભારતનેટ ફેઝ-૨ હેઠળ ગુજરાત છેલ્લાં બે વર્ષથી રાષ્ટ્રીય સ્તરે ૧૦૦% કાર્યરત ગ્રામ પંચાયતો અને ૮૫% નેટવર્ક અપડાઈમ સાથે અગ્રેસર.
- ગુજરાતની ૭,૦૦૦થી વધુ ગ્રામપંચાયતોમાં નાગરિકો માટે મફત ઇન્ટરનેટ સેવા ઉપલબ્ધ, ૬ લાખથી વધુ નાગરિકોએ લાભ લીધો.
- ૧૦૦ કરોડના ખર્ચે જામનગરમાં રિજનલ સાયન્સ સેન્ટરનું ખાતમુહૂર્ત.

સ્વચ્છ ગુજરાત, દરિત ગુજરાત (વન અને પર્યાવરણ, ક્લાઈમેટ ચેન્જ)

- છેલ્લાં ૨ વર્ષો દરમિયાન MISHTI (મેન્ગ્રૂવ ઇનિશિયેટિવ ફોર શોરલાઇન હેબિટાટ એન્ડ

- ટેન્જિબલ ઇન્કમ) યોજના હેઠળ ૧૮,૮૬૦ હેક્ટર વિસ્તારમાં મેન્ગ્રૂવનું વાવેતર.
- છેલ્લાં ૨ વર્ષોમાં બન્ની વિસ્તારમાં કુલ ૩,૭૦૦ હેક્ટર વિસ્તારમાં ઘાસ વાવેતરની કામગીરી કરી ખાતાકીય ઘાસ સંગ્રહ ઉપરાંત અંદાજિત ૩૬ લાખ કિગ્રા ઘાસનું સ્થાનિક લોકોને વિનામૂલ્યે વિતરણ.
- છેલ્લાં ૨ વર્ષોમાં રાજ્યમાં કુલ ૧.૨૦ કરોડ વાંસનું સ્થાનિક આદિવાસીઓને વિતરણ.
- વન વિભાગ દ્વારા વનવિસ્તારમાં વન આવરણ વધારવા માટે છેલ્લા ૨ વર્ષોમાં કુલ ૬૮,૨૧૧ હેક્ટર વિસ્તારમાં વાવેતરની કામગીરી કરવામાં આવી.
- સિંહોનું સંરક્ષણ અને સિંહોની વસ્તીમાં વધારો થાય તેના પ્રયત્નોના ભાગરૂપે બરડા ખાતે ઓકટોબર ૨૦૨૪થી ઓપન જંગલ સફારી શરૂ કરવામાં આવી.
- વરૂ બ્રિડિંગ પ્રોગ્રામને આગળ વધારવા માટે સુરેન્દ્રનગરમાં થાળા વીડી ખાતે સોફ્ટ રીલીઝ સેન્ટર તૈયાર, તેમજ બનાસકાંઠામાં નડાબેટ ખાતે સોફ્ટ રીલીઝ સેન્ટર કાર્યરત.

અન્ય

- ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી દ્વારા શ્રી નરસિંહ મહેતા અને સંત સાહિત્ય પર સંશોધન થાય તે માટે ભક્ત કવિ શ્રી નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ ખાતે ‘નરસિંહ મહેતા આંતરરાષ્ટ્રીય સંશોધન કેન્દ્ર’ની સ્થાપના.

- ગરવી ગુર્જરી દ્વારા રાજ્યના ૫૦ વર્ષના ઇતિહાસમાં હસ્તકલા અને હેન્ડલૂમ ઉત્પાદનોનું રૂ.૨૫ કરોડથી વધુનું વિક્રમી વેચાણ.
- ‘ઓપરેશન ગંગા’ હેઠળ યુકેનમાં સર્જાયેલી ભયંકર યુદ્ધની પરિસ્થિતિમાંથી ૧૩૮૬ ગુજરાતી વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાત પરત લાવવામાં આવ્યાં.
- ‘ઓપરેશન કાવેરી’ હેઠળ સુદાનમાં ફસાયેલા ૫૬૮ બિન-નિવાસી ગુજરાતીઓને ગુજરાત પરત લાવવામાં આવ્યાં.
- ‘ઓપરેશન અજય’ હેઠળ ઇઝરાયેલમાં ફસાયેલા ૩૦ બિન-નિવાસી ગુજરાતીઓને સ્વદેશ પરત લાવવામાં આવ્યાં.
- રાજ્યમાં જાહેર સલામતી, જાહેર સુરક્ષા અને જાહેર હિતને ધ્યાને લઈને ગેર્મીંગ એક્ટિવિટી એરિયા માટેના પ્લાનિંગ રેગ્યુલેશનની CGDCRમાં જોગવાઈઓનો મહત્ત્વપૂર્ણ નિર્ણય.

ગુજરાતને મલ્યા એવોર્ડ્સ - મારું ગુજરાત, શ્રેષ્ઠ ગુજરાત

- ‘એમ્લોયમેન્ટ એક્ષચેન્જ સ્ટેટિસ્ટિક્સ-૨૦૨૩’ અનુસાર રોજગારવાંચ્છુ યુવાધનને રોજગારી પૂરી પાડવામાં ગુજરાત સમગ્ર દેશમાં પ્રથમ.
- GeM પોર્ટલ મારફતે પારદર્શક ખરીદી અંગેની ઉત્કૃષ્ટ કામગીરી બદલ રાજ્ય સરકારને મળ્યા સાત એવોર્ડ.
- RBI બુલેટિન અનુસાર બેન્કો અને નાણાકીય સંસ્થાઓ દ્વારા ગુજરાતમાં સૌથી વધુ ૮૨

- પ્રોજેક્ટ્સને પૂરું પાડવામાં આવ્યું ફંડ.
- રિન્યૂએબલ એનર્જી ક્ષેત્રે ગુજરાતને હાઈએસ્ટ એચિવર સ્ટેટનો એવોર્ડ.
- UN એજન્સી વર્લ્ડ ટૂરિઝમ ઓર્ગેનાઈઝેશન (UNWTO) દ્વારા ધોરડોનો વિશ્વના શ્રેષ્ઠ ટૂરિઝમ વિલેજની યાદીમાં સમાવેશ.
- યુનેસ્કોએ ગુજરાતના ગરબાને ‘અમૂર્ત સાંસ્કૃતિક વારસો’ જાહેર કર્યો.
- કચ્છના સ્મૃતિવન ભૂકંપ મેમોરિયલ મ્યુઝિયમને વિશ્વના 3 સૌથી સુંદર મ્યુઝિયમની યાદીમાં સ્થાન.
- GeM પોર્ટલ થકી પારદર્શક ખરીદી પ્રક્રિયા માટે ગુજરાત સરકારને 7 એવોર્ડ.
- 2 વર્ષમાં યોગ બોર્ડની 2 સિદ્ધિઓનો ગિનિઝ બુક ઓફ વર્લ્ડ રેકોર્ડમાં સમાવેશ.
- 75મા પ્રજાસત્તાક દિવસની પરેડમાં ગુજરાતનો ટેબલો સતત બીજા વર્ષે પીપલ્સ ચોઇસ એવોર્ડમાં પ્રથમ ક્રમે.
- ગુજરાત સરકારની ‘ગરવી-ગુર્જરી’ બની ભારત સરકારની ટ્રેડમાર્ક બ્રાન્ડ.
- વિદ્યા સમીક્ષા કેન્દ્ર ને “જાહેર વહીવટમાં શ્રેષ્ઠતા માટે પ્રધાનમંત્રી પુરસ્કાર”.
- ગુજરાતને ‘બેસ્ટ સ્ટેટ વિથ અ ડેડિકેટેડ લુકઆઉટ ફોર એવિયેશન સેક્ટર’નો એવોર્ડ એનાયત.
- ‘ઇઝ ઓફ ડુઇંગ બિઝનેસ’ રેન્કિંગમાં રાષ્ટ્રીય સ્તરે ગુજરાત

‘ટોપ અચીવર’ સ્ટેટ.

- ‘પબ્લિક ડિસ્ટ્રિબ્યૂશન સિસ્ટમ સપ્લાય ચેઇન ઓપિટમીઝેશન’ ના સફળતાપૂર્વક અમલીકરણ માટે ભારત સરકારનો પુરસ્કાર.
- સ્વામિત્વ યોજના અંતર્ગત 11 લાખ 50 હજારથી વધુ પ્રોપર્ટી-કાર્ડનું વિતરણ, આ યોજનાના બીજા તબક્કામાં સમગ્ર દેશમાં ગુજરાત અગ્રેસર.
- 8મી જાન્યુઆરીના રોજ IKF-2023 રિવરફ્રન્ટ અમદાવાદ ખાતે એક સાથે સૌથી વધુ દેશના નાગરિકો દ્વારા પતંગ ઉડાવવા માટે ગિનિસ વર્લ્ડ રેકોર્ડ મળેલ છે.
- ભારત સરકાર તરફથી વર્ષ 2022-23 દરમિયાન ગુજરાતને બેસ્ટ પ્રેક્ટિસ માટે "આયુષ્માન ઉત્કૃષ્ટતા પુરસ્કાર 2023" એવોર્ડ એનાયત થયો.
- ગુજરાતના ગોબરધન અને ગ્રે વોટર મેનેજમેન્ટ પ્રોજેક્ટ માટે રાજ્ય સરકારને દિલ્હી ખાતે “ISC-FICCI સેનિટેશન એવોર્ડ-2024” એવોર્ડ એનાયત કરવામાં આવ્યો.
- નાગરિક ઉદ્યન વિભાગ અને GUJSAIL એ સ્ટેટ પાર્ટનર તરીકે વિંગ્સ ઇન્ડિયા 2024માં ભાગ લીધો હતો, જેમાં ગુજરાત રાજ્યને ‘બેસ્ટ સ્ટેટ વિથ અ ડેડિકેટેડ લુકઆઉટ ફોર એવિયેશન સેક્ટર’નો એવોર્ડ એનાયત કરવામાં આવ્યો.
- યુનાઈટેડ નેશન્સ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ સસ્ટેનેબલ ડેવલોપમેન્ટ ઇન્ડેક્સ અંતર્ગત

SDG India Indexમાં ગુજરાતે વર્ષ 2023-24માં 90ના સ્કોર સાથે સમગ્ર દેશમાં પ્રથમ ક્રમ મેળવ્યો.

- ઇન્ડિયા સેનિટેશન કોલિશન – ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયન ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રી (FICCI) સેનિટેશન દ્વારા વિવધ કુલ 11 કેટેગરીમાંથી એવોર્ડ કમિટી દ્વારા ગુજરાત રાજ્યના ગ્રામવિકાસ વિભાગને 26 નવેમ્બર 2024ના રોજ FICCI ફેડરેશન હાઉસ દિલ્હી ખાતે “ગોબરધન અને ગ્રે વોટર મેનેજમેન્ટ પ્રોજેક્ટની કેટેગરી” માટે એવોર્ડ આપવામાં આવ્યો.
- છેલ્લાં 2 વર્ષોમાં યોગ બોર્ડની 2 સિદ્ધિઓનો ગિનિઝ બુક ઓફ વર્લ્ડ રેકોર્ડમાં સમાવેશ:
- 1) આંતરરાષ્ટ્રીય યોગ દિવસ 2023ની સુરત ખાતે થયેલ રાજ્ય કક્ષાની ઉજવણીમાં ૧.૫૩ લાખ લોકોએ ૪૫ મિનિટ સુધી કોમન યોગા પ્રોટોકોલનો યોગનો અભ્યાસ કરી રેકોર્ડ બનાવ્યો.
- 2) 2024 ના વર્ષના પ્રથમ દિવસે સમગ્ર ગુજરાતમાં એક સાથે 108 સ્થળો ઉપર 50,086 લોકોએ સૂર્યનમસ્કાર કરીને નવો ગીનીઝ બુક ઓફ વર્લ્ડ રેકોર્ડ સ્થાપિત કર્યો.
- નેશનલ પંચાયત એવોર્ડ-2024 માટે પંચાયત વિથ ગુડ ગવર્નન્સ માટે પંચમહાલ જિલ્લાના ઘોઘંબા તાલુકાની વાવકુલી-ટુ ગ્રામ પંચાયતને એવોર્ડ આપવામાં આવ્યો

વન નેશન, વન ઈલેક્શન

આ વિચાર, જેને એકસાથે ચૂંટણી તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે, તે લોકસભા અને રાજ્ય વિધાનસભાઓના ચૂંટણી ચક્રને સંરેખિત કરવાની દરખાસ્ત કરે છે. આનાથી મતદારો તેમના મતવિસ્તારમાં એક જ દિવસે સરકારના બંને સ્તરો માટે મતદાન કરી શકશે, જોકે સમગ્ર દેશમાં તબક્કાવાર મતદાન થઈ શકે છે. આ ચૂંટણી સમયરેખાને સુમેળ કરીને, અભિગમનો હેતુ લોજિસ્ટિકલ પડકારોને સંબોધવાનો, ખર્ચ ઘટાડવાનો અને વારંવારની ચૂંટણીઓને કારણે થતા વિક્ષેપોને ઘટાડવાનો છે.

ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિ

2024માં બહાર પાડવામાં આવેલ ભારતમાં એકસાથે ચૂંટણીઓ પર ઉચ્ચ-સ્તરીય સમિતિનો અહેવાલ, આ વિઝનને અમલમાં મૂકવા માટે એક વ્યાપક રોડમેપ પ્રદાન કરે છે. તેની ભલામણોને કેન્દ્રીય કેબિનેટ દ્વારા 18મી સપ્ટેમ્બર 2024ના રોજ સ્વીકારવામાં આવી હતી, જે ચૂંટણી સુધારણા તરફ એક મહત્વપૂર્ણ પગલું દર્શાવે છે. સમર્થકો દલીલ કરે છે કે આવી સિસ્ટમ વહીવટી કાર્યક્ષમતા વધારી શકે છે, ચૂંટણી-સંબંધિત ખર્ચમાં ઘટાડો કરી શકે છે અને નીતિ સાતત્યને પ્રોત્સાહન આપી શકે છે. ભારત શાસનને સુવ્યવસ્થિત કરવા અને તેની લોકશાહી પ્રક્રિયાઓને ઓપ્ટિમાઇઝ કરવાની મહત્વાકાંક્ષા ધરાવે છે. “એક રાષ્ટ્ર એક ચૂંટણી”ની વિભાવના એક મુખ્ય સુધારા તરીકે ઊભરી આવી છે.

એકસાથે ચૂંટણીનો ખ્યાલ ભારતમાં નવો વિચાર નથી. બંધારણ અપનાવ્યા બાદ, 1951થી 1967 દરમિયાન લોકસભા અને તમામ રાજ્ય વિધાનસભાઓની ચૂંટણીઓ એકસાથે હાથ ધરવામાં આવી હતી. લોકસભા અને રાજ્ય વિધાનસભાઓની પ્રથમ સામાન્ય ચૂંટણીઓ 1951-52માં એકસાથે યોજવામાં આવી હતી, જે ત્રણ વખત ચાલુ રહી. ત્યારબાદ 1957, 1962 અને 1967માં સામાન્ય ચૂંટણીઓ.

જો કે, 1968 અને 1969માં કેટલીક રાજ્ય વિધાનસભાઓના અકાળ વિસર્જનને કારણે સુમેળભરી ચૂંટણીનું આ ચક્ર ખોરવાઈ ગયું હતું. ચોથી લોકસભા પણ 1970માં અકાળે વિસર્જન કરવામાં આવી હતી, 1971માં તાજી ચૂંટણીઓ યોજાઈ હતી. પ્રથમ, બીજી અને ત્રીજી લોકસભાથી વિપરીત, જેણે તેમની સંપૂર્ણ પાંચ વર્ષની મુદત પૂરી કરી હતી, પાંચમી લોકસભાની મુદત કલમ 352 હેઠળ 1977 સુધી લંબાવવામાં આવી હતી. ઇમરજન્સીની ઘોષણાને કારણે. ત્યારથી, માત્ર અમુક જ લોકસભાની મુદત સંપૂર્ણ પાંચ વર્ષ સુધી ચાલી છે, જેમ કે આઠમી, દસમી, ચૌદમી અને પંદરમી. છઠ્ઠી, સાતમી, નવમી, અગિયારમી, બારમી અને તેરમી સહિત અન્ય વહેલાં વિસર્જન કરવામાં આવી હતી.

રાજ્યોની વિધાનસભાઓએ વર્ષોથી સમાન વિક્ષેપોનો સામનો કરવો પડ્યો છે. અકાળ વિસર્જન અને મુદત એકરેશન રિકરિંગ પડકાર બની

ગયા છે. આ ઘટનાક્રમોએ એક સાથે ચૂંટણીના ચક્રને નિશ્ચિતપણે વિક્ષેપિત કર્યા છે, જેના કારણે દેશભરમાં અટવાયેલા ચૂંટણી સમયપત્રકની વર્તમાન પેટર્ન તરફ દોરી જાય છે.

એકસાથે ચૂંટણીઓ પર ઉચ્ચ સ્તરીય સમિતિ

ભારત સરકાર દ્વારા 2જી સપ્ટેમ્બર 2023ના રોજ ભૂતપૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ રામનાથ કોવિંદની આગેવાની હેઠળની એકસાથે ચૂંટણીઓ પરની ઉચ્ચ-સ્તરીય સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી. તેનો પ્રાથમિક ઉદ્દેશ્ય લોકસભા અને રાજ્ય વિધાનસભાઓની એક સાથે ચૂંટણીઓ યોજવાની શક્યતા શોધવાનો હતો. સમિતિએ વ્યાપક જાહેર અને રાજકીય પ્રતિસાદની માંગણી કરી, અને આ સૂચિત ચૂંટણી સુધારણા સાથે સંકળાયેલા સંભવિત લાભો અને પડકારોનું વિશ્લેષણ કરવા નિષ્ણાતો સાથે પરામર્શ કર્યો. આ અહેવાલ સમિતિનાં તારણો, બંધારણીય સુધારા માટેની તેની ભલામણો અને શાસન, સંસાધનો અને જાહેર ભાવનાઓ પર એક સાથે ચૂંટણીની અપેક્ષિત અસરની વિગતવાર ઝાંખી રજૂ કરે છે.

મુખ્ય કારણો

જાહેર પ્રતિસાદ : સમિતિને 21,500થી વધુ પ્રતિસાદો મળ્યા, જેમાં 80% એકસાથે ચૂંટણીની તરફેણમાં હતા. લક્ષદ્વીપ, આંદામાન અને નિકોબાર, નાગાલેન્ડ, દાદરા

અને નગર હવેલી સહિત દેશના ખૂણે ખૂણેથી પ્રતિભાવો આવ્યા. તામિલનાડુ, મહારાષ્ટ્ર, કર્ણાટક, કેરળ, પશ્ચિમ બંગાળ, ગુજરાત અને ઉત્તર પ્રદેશમાંથી સૌથી વધુ પ્રતિસાદ મળ્યો હતો.

રાજકીય પક્ષોના પ્રતિભાવો :
47 રાજકીય પક્ષોએ તેમનાં મંતવ્યો રજૂ કર્યાં. તેમાંથી 32 પક્ષોએ એકસાથે ચૂંટણીને ટેકો આપ્યો હતો, જેમાં રિસોર્સ ઓપ્ટિમાઇઝેશન અને સામાજિક સમરસતા જેવા ફાયદા ટાંક્યા હતા. 15 પક્ષોએ સંભવિત લોકશાહી વિરોધી અસરો અને પ્રાદેશિક પક્ષોને હાંસિયામાં ધકેલી દેવા અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરી.

નિષ્ણાતોની સલાહ : સમિતિએ ભારતના ભૂતપૂર્વ મુખ્ય ન્યાયાધીશો, ભૂતપૂર્વ ચૂંટણી કમિશનરો અને કાયદાકીય નિષ્ણાતોની સલાહ લીધી. બહુમતીએ એકસાથે ચૂંટણીની વિભાવનાને ટેકો આપ્યો, સંસાધનોના બગાડ અને વારંવાર ચૂંટણીઓને કારણે થતા સામાજિક-આર્થિક વિક્ષેપો પર ભાર મૂક્યો.

આર્થિક અસર : CII, FICCI અને ASSOCHAM જેવી વ્યાપારી સંસ્થાઓએ દરખાસ્તને ટેકો આપ્યો હતો, જેમાં ચૂંટણી ચક્ર સાથે સંકળાયેલા વિક્ષેપો અને ખર્ચને ઘટાડીને આર્થિક સ્થિરતા પર સકારાત્મક અસરને પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી.

કાનૂની અને બંધારણીય વિશ્લેષણ : સમિતિએ ભારતીય બંધારણના અનુચ્છેદ 82A અને 324Aમાં સુધારાની દરખાસ્ત કરી હતી જેથી લોકસભા, રાજ્ય વિધાનસભાઓ અને સ્થાનિક સંસ્થાઓની ચૂંટણીઓ એકસાથે યોજાય.

અમલીકરણ માટે તબક્કાવાર અભિગમ : સમિતિએ બે તબક્કામાં એક સાથે ચૂંટણીઓ લાગુ કરવાની ભલામણ કરી હતી:

તબક્કો 1 : લોકસભા અને રાજ્ય વિધાનસભાની ચૂંટણીઓનો સમન્વય. **તબક્કો 2 :** 100 દિવસની અંદર નગરપાલિકા અને પંચાયતોની લોકસભા અને રાજ્ય વિધાનસભાની ચૂંટણીઓ સાથે સુમેળ સાધવો.

મતદાર યાદી અને EPIC સુમેળ : સમિતિએ રાજ્ય ચૂંટણી પંચો દ્વારા મતદારયાદીની તૈયારીમાં બિનકાર્યક્ષમતા પર પ્રકાશ પાડ્યો અને સરકારના ત્રણેય સ્તરો માટે એક મતદાર યાદી અને એકલ EPIC બનાવવાની ભલામણ કરી. આનાથી ડુપ્લિકેશન અને ભૂલો ઓછી થશે, મતદાર અધિકારોનું રક્ષણ થશે.

વારંવારની ચૂંટણીઓ પર જાહેર લાગણી : જાહેર પ્રતિસાદોએ વારંવાર ચૂંટણીઓની નકારાત્મક અસરો વિશે નોંધપાત્ર ચિંતા દર્શાવી છે, જેમ કે મતદારોની થાક અને શાસનમાં વિક્ષેપ, જે એક સાથે ચૂંટણીઓ દ્વારા ઘટાડવાની અપેક્ષા છે.

એકસાથે ચૂંટણીના ફાયદાઓ

ભૂતપૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ રામનાથ કોવિંદની અધ્યક્ષતામાં, એક સાથે ચૂંટણીઓ પરની ઉચ્ચ-સ્તરીય સમિતિ દ્વારા જારી કરાયેલા અહેવાલનાં તારણોના આધારે નીચે આપેલા મુદ્દાઓ :

શાસનમાં સુસંગતતાને પ્રોત્સાહન આપે છે : દેશના વિવિધ ભાગોમાં ચાલી રહેલા ચૂંટણીના ચક્રને કારણે, રાજકીય પક્ષો, તેમના નેતાઓ, ધારાસભ્યો અને બંને રાજ્ય

અને કેન્દ્ર સરકારો ઘણીવાર શાસનને પ્રાથમિકતા આપવાને બદલે આગામી ચૂંટણીઓની તૈયારી પર તેમના પ્રયત્નો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. એકસાથે ચૂંટણીઓ અપનાવવાથી સરકારનું ધ્યાન વિકાસલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ તરફ અને જનતાના કલ્યાણને પ્રોત્સાહન આપવાના હેતુથી નીતિઓના અમલીકરણ તરફ ફરી વળશે.

નીતિના લકવાને અટકાવે છે : ચૂંટણી દરમિયાન આદર્શ આચાર સંહિતાના અમલીકરણથી નિયમિત વહીવટી પ્રવૃત્તિઓ અને વિકાસલક્ષી પહેલને અવરોધે છે. આ વિક્ષેપ માત્ર મહત્વપૂર્ણ કલ્યાણ યોજનાઓની પ્રગતિને અવરોધે છે પરંતુ શાસનની અનિશ્ચિતતા તરફ દોરી જાય છે. એકસાથે ચૂંટણીઓ યોજવાથી MCCના લાંબા સમય સુધી અમલીકરણમાં ઘટાડો થશે, જેનાથી નીતિ લકવો ઘટશે અને સતત શાસન સક્ષમ બનશે.

રિસોર્સ ડાયવર્ઝનને હળવું કરે છે : ચૂંટણીની ફરજો માટે નોંધપાત્ર સંખ્યામાં કર્મચારીઓની જમાવટ, જેમ કે મતદાન અધિકારીઓ અને સિવિલ સેવકો, તેમની મુખ્ય જવાબદારીઓમાંથી સંસાધનોના નોંધપાત્ર વિચલન તરફ દોરી શકે છે. ચૂંટણીઓ એકસાથે હાથ ધરવાથી, વારંવાર જમાવટની જરૂરિયાત ઘટશે, જેનાથી સરકારી અધિકારીઓ અને જાહેર સંસ્થાઓ ચૂંટણી-સંબંધિત કાર્યોને બદલે તેમની પ્રાથમિક ભૂમિકાઓ પર વધુ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી શકશે.

પ્રાદેશિક પક્ષોની સુસંગતતા જાળવી રાખે છે : એકસાથે ચૂંટણી યોજવાથી પ્રાદેશિક પક્ષોની ભૂમિકા નબળી પડતી નથી. વાસ્તવમાં,

પક્ષ પ્રત્યેની ફરજ પરત્વે અનેરો ઉત્સાહ

નામ : ભરત રાય

હોદ્દો : બૂથ પ્રમુખ, બૂથ નંબર ૨૫૦, વોર્ડ નંબર ૮, સયાજીગંજ વિધાનસભા

સંગઠન પર્વ નિમિત્તે જ્યારે વોર્ડના પ્રમુખ માટે બૂથના સૌ પ્રમુખોનાં મંતવ્ય લેવાઈ રહ્યાં હતાં ત્યારે, બૂથ નંબર ૨૫૦ના પ્રમુખ ભાઈ શ્રી ભરત રાય પોતે કિડનીની બીમારીથી પીડાઈ રહ્યા છે અને સતત ડાયાલિસિસ કરાવીને પણ પાર્ટીના કામમાં અવિરત સક્રિય રહે છે. ત્યારે વોર્ડના પ્રમુખ માટેની સેન્સ પ્રક્રિયા ચાલુ હતી ત્યારે પોતાનો મત કેટલો મહત્વનો છે એની ગંભીરતા સમજી ભરતભાઈ રાય પોતે ડાયાલિસિસ કરાવીને તરત ભાજપ કાર્યાલય પોતાનું મંતવ્ય આપવા આવ્યા હતા.

જ્યારે આજે પાર્ટી અમારા જેવા બૂથ પ્રમુખોને સંગઠનની સંરચનામાં વોર્ડના પ્રમુખ માટે મારા મતની ગંભીરતા લેતી હોય તો મારી પણ ફરજ બને છે કે હું મારો મત રજૂ કરું. અને એટલે જ ડાયાલિસિસ પતાવીને તરત હું મારું મંતવ્ય રજૂ કરવા કાર્યાલય પહોંચ્યો છું.

ધન્ય છે આવા બુથ પ્રમુખ કાર્યકર્તાને જેના બળ અને તપને કારણે ભારતીય જનતા પાર્ટી પ્રજાનો ભરોસો જીતવામાં અને એને સાર્થક કરવામાં અવિરતપણે નિરંતર સફળ રહી છે.

તે ચૂંટણી દરમિયાન વધુ સ્થાનિક ફોકસને પ્રોત્સાહિત કરે છે, પ્રાદેશિક પક્ષોને તેમની અનન્ય ચિંતાઓ અને આકાંક્ષાઓને પ્રકાશિત કરવામાં સક્ષમ બનાવે છે. આ સેટઅપ રાજકીય વાતાવરણને ઉત્તેજન આપે છે જ્યાં સ્થાનિક મુદ્દાઓ રાષ્ટ્રીય ચૂંટણી ઝુંબેશ દ્વારા છવાયેલા નથી, આમ પ્રાદેશિક અવાજોની સુસંગતતા જાળવી રાખે છે.

રાજકીય તકો વધારે છે : એકસાથે ચૂંટણીઓ યોજવાથી રાજકીય પક્ષોમાં રાજકીય તકો અને જવાબદારીઓની વધુ ન્યાયપૂર્ણ ફાળવણી થાય છે. હાલમાં, પક્ષના અમુક નેતાઓ માટે ચૂંટણીના લેન્ડસ્કેપ પર પ્રભુત્વ મેળવવું, બહુવિધ સ્તરે ચૂંટણી લડવી અને મુખ્ય હોદ્દાઓ પર ઈજારો મેળવવો અસામાન્ય નથી. એકસાથે ચૂંટણીના માહોલમાં, વિવિધ પક્ષોનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા રાજકીય કાર્યકરોમાં વૈવિધ્યકરણ અને સર્વસમાવેશકતા માટે વધુ અવકાશ ઊભો થાય છે, જેનાથી નેતાઓની વિશાળ શ્રેણી ઊભરી શકે અને લોકશાહી પ્રક્રિયામાં યોગદાન આપી શકે.

ગવર્નન્સ પર ફોકસ : દેશભરમાં ચાલી રહેલી ચૂંટણીનું ચક્ર સુશાસન પરથી ધ્યાન હટાવે છે. રાજકીય પક્ષો વિકાસ અને આવશ્યક શાસન માટે ઓછો સમય છોડીને જીત મેળવવા માટે ચૂંટણી સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓ પર વધુ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. સમન્વયિત ચૂંટણીઓ પક્ષોને મતદારોની જરૂરિયાતોને સંબોધવા, તકરારના કિસ્સાઓ ઘટાડવા અને આક્રમક પ્રચાર માટે તેમના પ્રયત્નોને સમર્પિત કરવાની મંજૂરી આપશે.

નાણાકીય બોજમાં ઘટાડો :

એકસાથે ચૂંટણીઓ યોજવાથી બહુવિધ ચૂંટણી ચક્ર સાથે સંકળાયેલા નાણાકીય ખર્ચમાં નોંધપાત્ર ઘટાડો થઈ શકે છે. આ મોડેલ દરેક વ્યક્તિગત ચૂંટણી માટે માનવબળ, સાધનસામગ્રી અને સુરક્ષા જેવા સંસાધનોની જમાવટ સંબંધિત ખર્ચને ઘટાડે છે. આર્થિક લાભોમાં સંસાધનોની વધુ કાર્યક્ષમ ફાળવણી અને બહેતર નાણાકીય વ્યવસ્થાપનનો સમાવેશ થાય છે, જે આર્થિક વૃદ્ધિ અને રોકાણકારોના વિશ્વાસ માટે અનુકૂળ વાતાવરણને ઉત્તેજન આપે છે.

ભૂતપૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ રામનાથ કોવિંદની આગેવાની હેઠળની એકસાથે ચૂંટણીઓ પરની ઉચ્ચ-સ્તરીય સમિતિએ ભારતની ચૂંટણી પ્રક્રિયામાં પરિવર્તનકારી પરિવર્તન

માટે પાયો નાખ્યો છે. લોકસભા અને રાજ્ય વિધાનસભાઓના ચૂંટણી ચક્રને સંરેખિત કરીને, સમિતિની ભલામણો વારંવાર ચૂંટણીઓ સાથે સંકળાયેલા લાંબા સમયથી ચાલતા પડકારો, જેમ કે શાસનમાં વિક્ષેપ અને સંસાધનોનો બગાડ કરવાનું વચન આપે છે. બંધારણીય સુધારાઓ સાથે એકસાથે ચૂંટણીઓ લાગુ કરવા માટેનો પ્રસ્તાવિત તબક્કાવાર અભિગમ ભારતમાં વધુ કાર્યક્ષમ અને સ્થિર ચૂંટણી વાતાવરણ માટે માર્ગ મોકળો કરી શકે છે. વ્યાપક જાહેર અને રાજકીય સમર્થન સાથે, એકસાથે ચૂંટણીનો ખ્યાલ ભારતની લોકશાહી પ્રક્રિયાઓને સુવ્યવસ્થિત કરવા અને શાસનની કાર્યક્ષમતામાં વધારો કરવા માટે તૈયાર છે.

ડો. બાબાસાહેબ આંબેડકર આજીવન કોંગ્રેસના વિરોધી રહ્યા છે પરિણામે કોંગ્રેસે ડો. આંબેડકરને અપમાનિત કરવાનું બાકી રાખ્યું નથી તેના નક્કર પુરાવા ઉપર નજર નાખીએ

- હરિજનસેવક સંઘ એટલે દલિતોને કોંગ્રેસી બનાવવાની ફેક્ટરી - (What congress & Gandhi have for the untouchables) - ડો.બાબાસાહેબ આંબેડકર
- ડો.આંબેડકરના મતે કોંગ્રેસ એટલે 'બળતું ઘર'. (લખનઉની જાહેર સભા)
- ઈ.સ 1885માં કોંગ્રેસની સ્થાપના થઈ તેનાં 32 વર્ષ બાદ અસ્પૃશ્ય યાદ આવ્યા. 1917 કોલકાતા અધિવેશનમાં અસ્પૃશ્યતાનિવારણનો ઠરાવ કર્યો.
- 1932ની ગોળમેજી પરિષદમાં દલિત નેતા તરીકે ડો. બાબાસાહેબ આંબેડકર લંડન ગયા તે પહેલા અમદાવાદની મુલાકાત લેતાં કોંગ્રેસ દ્વારા કાળા વાવટા બતાવી તેમનો વિરોધ કર્યો.
- તા ૨૨/૮/૧૯૪૪ શુક્રવારે સાંજે રિપન બિલ્ડિંગમાં મદ્રાસ કોર્પોરેશનના ઉપક્રમે ચાંદીના કારકેટમાં માનપત્ર આપવામાં આવ્યું જેનો કોંગ્રેસી કોર્પોરેટરોએ પોતાના આકાઓના ઇશારે વિરોધ કર્યો.
- ૧૯૪૭ સપ્ટેમ્બરમાં મુંબઈમાં ઓલ ઇન્ડિયા કોંગ્રેસ કમિટી મુંબઈમાં મળવાની હતી જેમાં ડો. રાજેન્દ્ર પ્રસાદ. પંડિત નેહરુ, સરદાર પટેલ અને મૌલાના અબ્દુલ કલામ આઝાદ ઉપસ્થિત રહેવાથી મુંબઈ કોંગ્રેસના નેતા સ. કા. પાટિલે તેમના સન્માનનો ઠરાવ કરાવ્યો પરંતુ તે જ કમિટીમાં એન. વી. ગાડગીલ અને ડો આંબેડકરના સન્માન સાથેના સુધારા સાથેના ઠરાવનો મુંબઈ કોંગ્રેસના નેતા સ. કા. પાટિલે વિરોધ કર્યો.
- 1952 તેમજ 1954ની પ્રથમ ચૂંટણીમાં મુંબઈ ડો બાબાસાહેબની સામે ઉમેદવાર ઊભો રાખ્યો જ્યારે

- અન્ય કોંગ્રેસી નેતા સામે કોંગ્રેસે ઉમેદવાર ઊભો ન રાખ્યો. આમ આંબેડકરને સંસદમાં જતા અટકાવ્યા.
- ડો.આંબેડકરની હયાતીમાં છ સુધારા ઠોકી દેવામાં આવ્યા જે માત્ર કોંગ્રેસના સ્વહિતમાં હોવાથી ડોક્ટર આંબેડકર નારાજ થયા.
- બંધારણમાં પરિવર્તન કરવા 1954 સૌપ્રથમ જવાહરલાલ નેહરુની અધ્યક્ષતામાં 10 સભ્યોની કમિટી બનાવી ત્યારબાદ ઈ.સ. 1976માં ઇન્દિરા ગાંધીની સરકારમાં સરદાર સ્વર્ણ સિંઘની અધ્યક્ષતામાં કમિટીનું ગઠન થયેલું છે અને બંધારણમાં 3 S ઠોકી દેવામાં આવ્યા જેની કોઈ જ આવશ્યકતા ન હતી.
- ડો.આંબેડકરને મુંબઈથી રાજસભામાં મોકલવામાં જનસંઘનો ફાળો નોંધનીય છે.
- ડો.બાબાસાહેબ આંબેડકરે ક્યારેય કોંગ્રેસ જોડે જોડાણ કર્યું નથી જ્યારે 1952ની પ્રથમ ચૂંટણીમાં પંજાબ પ્રાંતમાં ડો. બાબાસાહેબના પક્ષ અને જનસંઘ વચ્ચે જોડાણ થયેલ કોંગ્રેસ વિરુદ્ધ ચૂંટણી લડ્યા.
- સ્વતંત્ર ભારતના પ્રથમ સર્વપક્ષીય મંત્રીમંડળમાં પંડિત નેહરુના લિસ્ટમાં ક્યાંય આંબેડકરનું નામ ન હતું. ('નેહરુયુગના સંસ્મરણો' લેખક M.O.Mathai (જવાહરલાલ નહેરુના પી.એ.)) માત્ર મહાત્મા ગાંધીજીના આગ્રહને કારણે મંત્રીમંડળમાં ડો. આંબેડકર જેવા સમર્થ મહાપુરુષને સામેલ કરવા પડ્યા.
- પ્રથમ સર્વપક્ષીય મંત્રી મંડળમાંથી રાજીનામું આપવાના પાંચ કારણોમાંથી એક કારણ કોંગ્રેસની નીતી-રીતિ પણ હતી.
- આ વિરોધ ડો. બાબાસાહેબ આંબેડકરના નિર્વાણ બાદ

તેમનો અને તેમના સાહિત્યનો વિરોધ પણ ચાલુ રહ્યો..

- મોતનો મલાજો પણ કોંગ્રેસ ચૂકી. ડો. બાબા સાહેબના નિર્વાણ બાદ મુંબઈમાં યોજાયેલી શ્રદ્ધાંજલિ સભામાં પ્રોટોકોલ મુજબ મુંબઈના મેયર અબ્દુલ સલાયા શેખ હાજર રહ્યા નહીં, તેમજ કોઈપણ કોંગ્રેસી નેતા ત્યાં ફરક્યાં નહીં.
- ડો. બાબાસાહેબ આંબેડકરનું પુસ્તક Annihilation of cast પર કોંગ્રેસે ઈ.સ.૧૯૬૭માં પ્રતિબંધ મૂક્યો.
- ઈ.સ.૧૯૭૪માં મહારાષ્ટ્રની વિધાનસભા, વિધાનપરિષદ, અને મરાઠવાડ યુનિવર્સિટી સેનેટે સર્વાનુમતે મરાઠવાડ યુનિવર્સિટીનું નામકરણ ડો. બાબાસાહેબ આંબેડકર યુનિવર્સિટી આપવાનો પ્રસ્તાવ સર્વાનુમતે પારિત થયો. બસ પછી તો દલિતો ઉપર અત્યાચાર અને ડો આંબેડકરનાં પૂતળાને અપમાનિત કરીને સમગ્ર મહારાષ્ટ્રને ભડકે બાળવાનું હીન કામ કોંગ્રેસ ને સમાજવાદી આગેવાન દ્વારા કરવામાં આવ્યું, આ એ જ ઔરંગાબાદ છે જે નિઝામના શાસનમાં પીડાતું હતું જેને ડો. આંબેડકરની સલાહથી ગૃહમંત્રી સરદાર પટેલે ભારતની આઝાદી પછી ૧૯૪૮માં મુક્ત કર્યું, જ્યાં ડો. આંબેડકરના પ્રતાપે યુનિવર્સિટી, આકાશવાણી કેન્દ્ર, વિમાનઘર, અને અદ્યતન હોસ્પિટલ અસ્તિત્વમાં આપ્યાં હતા.
- ડો.બાબાસાહેબ આંબેડકરના જીવનને સ્પર્શતા પાંચ સ્થાનો એમની જન્મભૂમિ મહુ, વડોદરાની સંકલ્પભૂમિ, દીક્ષાભૂમિ નાગપુર ચૈત્ય ભૂમિ દાદર, નિર્વાણભૂમિ 26 અલીપુર રોડ આ પાંચ સ્થાનનોનો વિકાસ કોંગ્રેસે ક્યારેય કર્યો નહીં. ભાજપાના રાજમાં તેને પંચતીર્થ નામ આપી સુંદર વિકાસ કરવામાં આવ્યો. તેમજ લંડનમાં જે નિવાસસ્થાનમાં રહી તેઓ અભ્યાસ કરતા હતા તે નિવાસસ્થાન પણ મહારાષ્ટ્રની ભાજપા સરકાર દ્વારા ખરીદવામાં આવ્યું અને ત્યાં મ્યુઝિયમનું નિર્માણ કરવામાં આવશે.
- ડો. આંબેડકરને ભારત રત્ન તેમજ સંસદના સેન્ટ્રલ હોલમાં ડો. આંબેડકરનું ચિત્ર મૂકવામાં પણ કોંગ્રેસ કોંગ્રેસને નાનમ લાગતી હતી જ્યારે ભાજપા દ્વારા આ રાષ્ટ્રપુરુષને ભારત રત્ન તેમજ સંસદના સેન્ટ્રલ હોલમાં તેમના ચિત્રનું અનાવરણ કરીને રાષ્ટ્રપુરુષને એક માનબિન્દુ સુધી ગરિમા આપી હતી.
- ડો. આંબેડકરે બૌદ્ધ ધર્મ સ્વીકાર્યા બાદ બૌદ્ધોને

દલિતોના હક આપવામાં કોંગ્રેસે હંમેશા રોડાં નાખ્યાં, જ્યારે વી.પી સિંહની સરકારમાં ભાજપા સહયોગીની ભૂમિકામાં હતું અને બૌદ્ધોને દલિતોના હક આપવામાં આવ્યા.

- કોંગ્રેસ સત્તામાં હતી ત્યારે ડોક્ટર આંબેડકરના પક્ષના ચાર સંસદસભ્યો હોવા છતાં એક પણ જણને કેન્દ્રમાં મંત્રી બનાવ્યા નહીં જ્યારે પ્રધાનમંત્રીશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વવાળી કેન્દ્ર સરકારમાં રિપબ્લિકન પાર્ટી ઓફ ઈન્ડિયા (RPI)ના સાંસદ રામદાસ આઠવલેને મંત્રીમંડળમાં સ્થાન આપ્યું એટલેથી ભારતીય જનતા પાર્ટી અટકી નહીં પરંતુ દેશના સર્વોચ્ચ રાષ્ટ્રપતિ માટે પણ દલિત સમાજ અગ્રણી શ્રી રામનાથ કોવિંદજી ઉપર પસંદગી ઉતારી તથા સંગઠનની અંદર રાષ્ટ્રીય અધ્યક્ષ તરીકે પણ બાંગ્ગારુ લક્ષમણને જવાબદારી સોંપીને દલિતોનું હંમેશા સન્માન જ કર્યું છે.

ગુજરાત કોંગ્રેસ પણ એ જ રસ્તે ચાલી

- 1લી મે 1960ના દિવસે ગુજરાતની સ્થાપના થઈ. કોંગ્રેસના ગુજરાતના મંત્રીમંડળ કોઈપણ દલિત નેતાને સ્થાન નહીં તેની સામે દલિત સમાજે 18 ઓગસ્ટ 1960ના દિને ડો.આંબેડકરનો રાજકીય પક્ષ (રિપબ્લિકન પાર્ટી ઓફ ઈન્ડિયા) દ્વારા આંદોલન કરવું પડ્યું.
- ગુજરાત વિધાનસભામાં આંબેડકરનું તૈલચિત્ર તેમજ ૧૪મી એપ્રિલને જાહેર રજા જાહેર કરો અને ભૂમિહીનોને ભૂમિ આપો તેના માટે મોટું આંદોલન કરવું પડ્યું. તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી શ્રી જીવરાજ મહેતાએ દલિતોના મસીહા માટે તુંકારો કરતાં અશોભનીય નિવેદન નામદાર કોર્ટ નં.8 જસ્ટીસ આચાર્યે તા.20/10/1961 શનિવાર કર્યું કે “એણે (આંબેડકરે) એવું શું કર્યું કે તેનું ચિત્ર અને જાહેર રજા જાહેર કરવામાં આવે ?” (ડો. પી. જી. જ્યોતિકર લિખિત પુસ્તક – ગુજરાતમાં આંબેડકરી ચળવળનો ઇતિહાસ)
- ‘ડો. આંબેડકરનું જીવનચરિત્ર’ તેમજ ‘ગુજરાતમાં આંબેડકરી ચળવળનો ઇતિહાસ’ જેવું આંબેડકર સાહિત્ય પ્રજા સમક્ષ ન પહોંચે તેવું પાપ પણ કોંગ્રેસે કર્યું.

- ડૉ. અમિત જ્યોતિકર

૨૬ ડિસેમ્બર - વીર બાલ દિવસ કેટલાંક ઐતિહાસિક તથ્યો

- મુઘલોના અત્યાચારો સામે શીખોના બલિદાનની ગાથાઓનું વિશ્વમાં અન્ય કોઈ ઉદાહરણ નથી. એમાં પણ જોરાવરસિંહ અને ફતેહસિંહનું બલિદાન સર્વોપરી છે કારણ કે સાહિબજાદાઓની ઉંમર ૭ અને ૯ વર્ષની હતી.
- આ બલિદાનની ગાથા ગુરુ અર્જુનદેવના બલિદાનથી શરૂ થઈ હતી. તે પછી તેનો છેડો સાહેબજાદોના દાદા, તેગબહાદુર અને તેમના અનુયાયીઓ ભાઈ મતિદાસ છિબાડ, ભાઈ સતીદાસ અને ભાઈ દયાલદાસના બલિદાન સાથે જોડાયેલો છે.
- ગુરુ તેગ બહાદુરજીને ડરાવવા માટે તેમની નજર સમક્ષ તેમના ભાઈ મતિદાસજીને તેમની સામે કરવત વડે કાપવામાં આવ્યા હતા. મતિદાસ પછી, દયાલને ઊકળતા પાણીમાં ફેંકી દેવામાં આવ્યા અને પછી ભાઈ સતીદાસજીને જીવતા સળગાવી દેવામાં આવ્યા.
- આમ છતાં પણ ગુરુ તેગબહાદુર ઇસ્લામ ધર્મ અપનાવવા માટે રાજી થયા નહીં. ઓરંગઝેબના ફરમાન પર ગુરુજીને ચાંદની ચોક લાવવામાં આવ્યા અને તલવારથી તેમની ગરદન ઘડથી અલગ કરી દેવામાં આવી. ઓરંગઝેબે આદેશ કર્યો કે ગુરુ તેગ બહાદુરસિંહના અંતિમ સંસ્કાર કોઈ પણ નહી કરે.
- સાહિબજાદાના પિતા ગુરુ ગોવિન્દસિંહ આનંદપુર સાહિબના યુદ્ધમાં તેમના બે મોટા સાહિબજાદા અજિતસિંહ અને જુઝારસિંહના બલિદાન પછી આનંદપુર સાહિબ છોડી રહ્યા હતા ત્યારે નાના સાહિબજાદા તેમના દાદી સાથે વિછૂટા પડી ગયા હતા, જેને સરહદના નવાબ દ્વારા કપટથી પકડવામાં આવ્યા હતા અને બળજબરીથી ઇસ્લામ સ્વીકારવા માટે નિષ્ફળ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.
- ઇસ્લામ ન સ્વીકારવા બદલ, સહિંદના નવાબે બાબા શ્રી જોરાવરસિંહ અને બાબા શ્રી ફતેહસિંહ, જેઓ માત્ર ૭ અને ૯ વર્ષના હતા, તેમને દીવાલમાં જીવતા ચણી દીધા હતા, ધર્મની રક્ષા માટે તેઓએ પોતાનું સર્વોચ્ચ બલિદાન આપ્યું હતું.
- ગુરુનો આખો પરિવાર ડિસેમ્બરના છેલ્લા પખવાડિયામાં શહીદ થયો હતો, તેથી ગુરુના અનુયાયીઓ તેને માતમી પખવાડિયા તરીકે માને અને જમીન પર સૂઈ જાય છે.
- શીખોના છેલ્લા ગુરુ ગોવિન્દસિંહના પુત્રોની ઉદારણીય સાહસની ગાથાથી દેશ અને વિશ્વને અવગત કરાવવા માટે 'વીર બાલ દિવસ' કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવી રહ્યું છે.

Editor : Publishers :

Surendrabhai Motilal Patel

on Behalf of

Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh

Published From

Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh

J. P. Chowk, Khanpur, Ahmedabad-380001.